

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΚΟΤ/01/2018

Έλεγχος Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού

**ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:
ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ**

18 Απριλίου 2018

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σύνοψη.....	1
A. Εισαγωγή.....	2
B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	2
2. Μεθοδολογία.....	3
Γ. Ευρήματα.....	5
1. Ετοιμασία και υποβολή οικονομικών καταστάσεων.....	5
2. Κρατική χορηγία.....	6
3. Επιχορήγηση του Ράλι Κύπρος.....	6
4. Προϋπολογισμός.....	8
5. Προσωπικό.....	9
5.1 Γενικά.....	9
5.2 Ωφελήματα προσωπικού.....	9
5.3 Επιτόπιο προσωπικό στα Γραφεία Εξωτερικού.....	10
6. Λογιστικός έλεγχος του Γραφείου Εξωτερικού του Οργανισμού στο Άμστερνταμ. .	12
7. Αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.....	14
8. Συμφωνίες/Άδειες Χρήσης υποστατικών του Οργανισμού.....	15
9. Ανανέωση της άδειας λειτουργίας ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής.....	17
10. Μαρίνα Λάρνακας.....	19
11. Σχέδιο Κινήτρων για επενδύσεις αιεφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απένταξη έργου «Λιμανάκι - Ολοκληρωμένη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της ξενοδοχειακής μονάδας Δ».....	21
12. Συνεργασία Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού με Οργανωτές Ταξιδιών (Ο.Τ.) Εξωτερικού και με Αερομεταφορείς.....	24
13. Αγορά Νομικών Υπηρεσιών.....	27
14. Αναδιάρθρωση των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού.....	27
15. Οφειλές του Οργανισμού προς το Υπουργείο Εξωτερικών.....	28
16. Κλάδος τουριστικής πληροφόρησης – Γραφεία Πληροφοριών.....	30
17. Δημόσια διακυβέρνηση.....	32
18. Μελέτη για αναδιοργάνωση Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ) - Δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού.....	33
19. Εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού.....	34
20. Προσφορές.....	35

Σύνοψη.

Στα πλαίσια των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία διεξήγαγε Έλεγχο στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού. Τα σημαντικότερα ευρήματα του ελέγχου αφορούν:

- Καθυστέρηση στην ετοιμασία και υποβολή οικονομικών καταστάσεων.
- Σύσταση για επαναξιολόγηση του ύψους της επιχορήγησης του Ράλι Κύπρος και καταβολής της από σχετικό κονδύλι του Υπουργείου Οικονομικών.
- Καθορισμός μισθοδοσίας επιτόπιου προσωπικού στα Γραφεία Εξωτερικού.
- Κάλυψη ιατρικών εξόδων Τουριστικού Λειτουργού στο Γραφείο Αθήνας.
- Αδυναμίες στον λογιστικό έλεγχο των Γραφείων Εξωτερικού.
- Μη έκδοση άδειας χρήσης υποστατικών του Οργανισμού και μη ανάκτηση της κατοχής των ακινήτων από τους διαχειριστές.
- Μη ανανέωση της άδειας λειτουργίας ξενοδοχείων (73%) και κέντρων αναψυχής (36%).
- Λειτουργία ξενοδοχείου με λανθασμένο χαρακτηρισμό/ονομασία ως “Γ Suites Hotel” αντί την επωνυμία “Γ Hotel & Suites”.
- Μη ανανέωση συμφωνιών άδειας χρήσης και μη αύξηση καταβλητέου ποσού για τα υποστατικά στη Μαρίνα Λάρνακας.
- Μη έγκαιρη καταχώριση των εισπρακτέων τελών ελλιμενισμού στη Μαρίνα Λάρνακας που στις 31.12.2016 ανέρχονταν σε €357.562 μετά την αφαίρεση της πρόνοιας για επισφαλείς χρεώστες ύψους €44.724.
- Παράτυπη συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης της ξενοδοχειακής μονάδας «Δ».
- Ανανέωση συνεργασίας με το Νομικό Σύμβουλο χωρίς να τηρηθούν οι πρόνοιες της εγκυκλίου Γ/ΑΑΔΣ 76 ημερ. 27.4.2016.
- Λήψη περαιτέρω μέτρων και ενεργειών για αναδιάρθρωση των Γραφείων Εξωτερικού.
- Σημαντική καθυστέρηση στην καταβολή των οφειλών του Οργανισμού προς το Υπουργείο Εξωτερικών.
- Αδυναμίες/ελλείψεις/παραλείψεις στη λειτουργία των Γραφείων πληροφοριών του Οργανισμού.
- Εκκρεμότητα στην ψήφιση του νομοσχεδίου για δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού. Η τελική έκθεση για το θέμα των Άγγλων εμπειρογνομόνων παρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο 2015.
- Με παρέμβαση του Υπουργείου Εξωτερικών, απειράπη ανάθεση διαγωνισμού αγοράς επισιτιστικών υπηρεσιών από τον Οργανισμό, σε οικονομικό φορέα με πολύ ψηλή τιμή προσφοράς.
- Καθορισμός πολύ χαμηλού ποσού εκτίμησης σε διαγωνισμό του Οργανισμού, με αποτέλεσμα μετά την υποβολή πολύ ψηλών τιμών προσφοράς, την αποδοχή της χαμηλότερης έγκυρης προσφερόμενης τιμής οικονομικού φορέα, που υπερέβαινε κατά 41,4% το ποσό εκτίμησης, απόφαση που δεν θα έπρεπε να είχε ληφθεί από τον Οργανισμό.

A. Εισαγωγή.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) είναι Ημικρατικός Οργανισμός και λειτουργεί κάτω από την εποπτεία του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Ο ΚΟΤ ιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμου και τους σχετικούς Κανονισμούς. Ο ΚΟΤ έχει την ευθύνη της ρύθμισης και του ελέγχου των τουριστικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών βάσει της σχετικής νομοθεσίας.

Σύμφωνα με τον Νόμο, σκοπός του ΚΟΤ είναι η οργάνωση και προαγωγή του τουρισμού στη Δημοκρατία, με την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων οι οποίες υπάρχουν για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού ο Οργανισμός μεριμνά:

- Για την εκπόνηση και εφαρμογή προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης της Δημοκρατίας όπως και την εκπόνηση και υποβολή προτάσεων για νομοθετικές και διοικητικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες αφορούν στην ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας.
- Για τη συναλλαγματική και γενικότερη οικονομική ωφέλεια της Δημοκρατίας, η οποία επιτυγχάνεται με τη μεγαλύτερη δυνατή προσέλκυση ξένων επισκεπτών σ'αυτήν, την παράταση της τουριστικής περιόδου και του χρόνου παραμονής περιηγητών στη χώρα.
- Για τον καθορισμό και την αξιολόγηση των τουριστικών περιοχών της Δημοκρατίας, μέσα στα πλαίσια του γενικού πολεοδομικού και χωροταξικού προγραμματισμού, όπως για τη λήψη κάθε μέτρου το οποίο αποβλέπει στην αξιοποίηση αυτών.
- Για την ανάπτυξη εσωτερικής τουριστικής κίνησης μεταξύ, όσο είναι δυνατό, πιο πλατιών στρωμάτων του πληθυσμού της Δημοκρατίας και μέσω αυτής την ανάπτυξη πολιτιστικών και οικονομικών σχέσεων.
- Για τη λήψη κάθε άλλου μέτρου για την προαγωγή των σκοπών αυτού.

B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.

1. Σκοπός του ελέγχου.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στα πλαίσια των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για το σκοπό αυτό ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους τόπους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά νόμου. Με τον περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμο (Ν.40/1983) ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει τους ετήσιους λογαριασμούς των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

2. Μεθοδολογία.

2.1 Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

2.2. Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ISSAI 100 – Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου για τον Δημόσιο Τομέα
- ISSAI 200 – Θεμελιώδεις Αρχές Οικονομικού Ελέγχου
- ISSAI 300 – Θεμελιώδεις Αρχές Διαχειριστικού Ελέγχου
- ISSAI 400 – Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης

2.3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 200, οι οικονομικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων στοχεύουν στη βελτίωση του βαθμού εμπιστοσύνης των χρηστών οικονομικών καταστάσεων σε αυτές τις καταστάσεις, μέσω της έκφρασης ελεγκτικής γνώμης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί, από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με ένα εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης ή παρέχουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα, σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 300, οι διαχειριστικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν την εξέταση προγραμμάτων, πράξεων, συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον οι πόροι που διατίθενται χρησιμοποιούνται κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η αρχή της οικονομίας εξετάζει την ελαχιστοποίηση του κόστους των πόρων, η αρχή της αποδοτικότητας εξετάζει την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος από τους διαθέσιμους πόρους και η αρχή της αποτελεσματικότητας εξετάζει την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου.

Οι έλεγχοι αυτοί, που εξετάζουν και την τήρηση των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και στο πλαίσió τους αξιολογούνται διάφορες πτυχές της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των εισροών (τα οικονομικά, ανθρώπινα, υλικά, οργανωτικά ή κανονιστικά μέσα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση), των υλοποιήσεων (τα παραδοτέα), των

αποτελεσμάτων (οι επιδράσεις στους άμεσους παραλήπτες ή αποδέκτες) και του αντίκτυπου (μακροπρόθεσμες αλλαγές στην κοινωνία).

Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διέπονται από το Πρότυπο ISSAI 400 και μπορεί να διεξαχθούν ως ξεχωριστοί έλεγχοι ή ως μέρος ενός οικονομικού ή/και ενός διαχειριστικού ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις της νομοθεσίας, κανονισμών ή συμφωνιών, ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων. Σύμφωνα με το Πρότυπο, αν ο έλεγχος συμμόρφωσης διενεργείται ως μέρος διαχειριστικού ελέγχου, τότε η συμμόρφωση με τις καθορισμένες αρχές και κανόνες θεωρείται μία από τις παραμέτρους της οικονομίας, απόδοσης και αποτελεσματικότητας, εφόσον η μη συμμόρφωση μπορεί να επιφέρει (ή να αιτιολογήσει) τη μη επίτευξη των ελεγχόμενων στόχων.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και το προσωπικό του Οργανισμού.

Η λήψη των απαραίτητων, για τον έλεγχο, στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, ο οποίος παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Τα αρχικά συμπεράσματα της μελέτης διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και οι απόψεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα έκθεση.

Ομάδα Ελέγχου. Την ομάδα ελέγχου αποτέλεσαν οι:

Μαρία Πιερή – Ανώτερη Πρώτη Ελεγκτής

Χρυστάλλα Πίττα – Ανώτερος Λειτουργός Ελέγχου

Φίλιππος Φιλίππου – Λειτουργός Ελέγχου Α΄

Άννη Αβραάμ – Λειτουργός Ελέγχου

Γ. Ευρήματα.

1. Ετοιμασία και υποβολή οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 15(2) του περί Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμου, ο Οργανισμός, αμέσως μετά το τέλος εκάστου οικονομικού έτους, ετοιμάζει και υποβάλλει στον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΕΒΤ) τις τελικές οικονομικές καταστάσεις και έκθεση πεπραγμένων. Σύμφωνα δε με το άρθρο 18(2) οι εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις με την έκθεση του Γενικού Ελεγκτή υποβάλλονται το ταχύτερο στον Υπουργό ΕΕΒΤ, ο οποίος διαβιβάζει αντίγραφο τους στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ενημέρωση. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα εδάφια 1 και 3 του άρθρου 109 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο ΚΟΤ, ως οντότητα Γενικής Κυβέρνησης, υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών, στον αρμόδιο υπουργό (Υπουργό ΕΕΒΤ) και στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα, εντός τεσσάρων μηνών, μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Σημειώνεται ότι, ο Οργανισμός, σε αντίθεση με τις πιο πάνω διατάξεις της νομοθεσίας, δεν έχει ακόμη ετοιμάσει και υποβάλει για έλεγχο τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2016, ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2014 και 2015 υποβλήθηκαν για έλεγχο με αρκετή καθυστέρηση στις 22.11.2016 και 3.11.2017 αντίστοιχα.

Σύμφωνα με την επιστολή προς τη διεύθυνση (Management letter) ημερ. 5.1.2018, την οποία ετοίμασε ο ιδιωτικός ελεγκτικός οίκος στον οποίο ανατέθηκε από την Υπηρεσία μας, ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού για το 2014, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμων, εντοπίστηκαν σοβαρές παραλείψεις στις οικονομικές καταστάσεις οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για έκφραση γνώμης με επιφύλαξη στην έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή επί των οικονομικών καταστάσεων.

Η Υπηρεσία μας, λόγω της κατ' εξακολούθησης μεγάλης καθυστέρησης που παρατηρείται στην ετοιμασία και υποβολή για έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, υπέδειξε όπως διερευνηθεί το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών ή πειθαρχικών αδικημάτων βάσει σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα σχετικά με την καθυστέρηση στην ετοιμασία των τελικών λογαριασμών από συγκεκριμένο Κοινοτικό Συμβούλιο. Στις 14.3.2017 ο Οργανισμός, μετά από σύσταση της Υπηρεσίας μας, αποφάσισε την διεξαγωγή διοικητικής έρευνας για το θέμα, η οποία υποβλήθηκε στον Αν. Γενικό Διευθυντή στις 26.5.2017 και στις 17.10.2017 το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), αφού έλαβε υπόψη το υπό αναφορά πόρισμα της διοικητικής έρευνας, αποφάσισε την διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας εναντίον της Ανώτερης Λογίστριας του Οργανισμού. Στις 21.12.2017 το ΔΣ αποφάσισε όπως η Λειτουργός τεθεί σε διαθεσιμότητα για περίοδο τριών μηνών, μέχρι 21.3.2018 και στη συνεδρία ημερ. 6.2.2018, αφού έλαβε υπόψη, σχετική γνωμάτευση του Νομικού Συμβούλου του Οργανισμού, καθώς και το περιεχόμενο της επιστολής του Υπουργού ΕΕΒΤ, αποφάσισε να τερματίσει τη διαθεσιμότητα από 23.2.2018, ζήτησε τη διεξαγωγή νέας πειθαρχικής έρευνας εναντίον της εν λόγω Λειτουργού και παράπεμψε το θέμα στον Υπουργό ΕΕΒΤ για τον διορισμό Ερευνώντα Λειτουργού.

Σύσταση: Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να ετοιμάζονται και υποβάλλονται έγκαιρα για έλεγχο έτσι ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα σχετικά με τις οποιεσδήποτε αδυναμίες ή κενά που τυχόν θα παρατηρηθούν, και να παρέχεται το δικαίωμα ενημέρωσης, τόσο στη Βουλή, όσο και στους πολίτες, για τα πεπραγμένα του Οργανισμού, ο οποίος λειτουργεί κυρίως με κρατική χορηγία.

2. Κρατική χορηγία.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2016 παραχωρήθηκε στον Οργανισμό κρατική χορηγία συνολικού ύψους €32 εκ. (€33,7 εκ. το 2015).

Σημειώνεται ότι ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ως ελέγχων λειτουργός για την καταβολή της κρατικής χορηγίας προς τον Οργανισμό, με επιστολή του στις 12.12.2014 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ΕΕΒΤ, ως το αρμόδιο Υπουργείο για τον Οργανισμό, ζήτησε, μεταξύ άλλων, να ενημερωθεί για τις ενέργειες που προγραμματίζονταν για την εξάλειψη των ενδεχόμενων αδυναμιών στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου του Οργανισμού.

Κατά τον έλεγχο του Οργανισμού για το έτος 2016 παρατηρήθηκαν και σημειώθηκαν συγκεκριμένες αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου όπως περιγράφονται στην παράγραφο 8 της παρούσας ειδικής έκθεσης.

Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(Ι)/2014), στις περιπτώσεις που εντοπίζονται προβλήματα που αμφισβητούν την αξιοπιστία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του λήπτη της χορηγίας, ο Υπουργός Οικονομικών ή/και ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας δύναται να ζητούν από τον ελέγχοντα λειτουργό την αναστολή ή διακοπή ή την επιστροφή των πληρωμών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι ο Οργανισμός κατόπιν σχετικών συστάσεων των Υπουργείων Οικονομικών και Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, προβαίνει από το 2015 σε ενδεδειγμένο έλεγχο των διαδικασιών που ακολουθούνται για την προκήρυξη προσφορών και ανάθεση συμβάσεων (εξαιρούνται οι συνεργασίες με Οργανωτές Ταξιδιών) για όλα τα ποσά άνω των 5.000 ευρώ. Εκθέσεις με τα συμπεράσματα των σχετικών ελέγχων υποβάλλονται από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου προς το Υπουργείο ΕΕΒΤ, το οποίο με τη σειρά του αξιολογεί τη συμμόρφωση του Οργανισμού με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας.

3. Επιχορήγηση του Ράλι Κύπρος.

Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στον Οργανισμό, ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αυτοκινήτου (ΚΣΑ) επιχορηγήθηκε με βάση τις κατά καιρούς ληφθείσες Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ), με συνολικό ποσό ύψους €7,4 εκ. για την περίοδο από το 2003 μέχρι το 2016, σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα:

Έτος	Ποσό €	Πρωτάθλημα
2003	349.162	World Rally Championship (WRC)
2004	350.128	WRC
2005	339.404	WRC
2006	512.580	WRC
2007	447.686	Middle East Rally Championship (MERC)

2008	512.580	MERC
2009	638.000	WRC
2010	904.500	Intercontinental Rally Championship (IRC)
2011	545.000	IRC
2012	552.000	IRC
2013	567.000	MERC
2014	550.000	European Rally Championship (ERC)
2015	550.000	ERC
2016*	500.000	ERC
Σύνολο	7.318.040	

* Κατά το έτος 2016 στον ΚΣΑ παραχωρήθηκαν επιπρόσθετα €105.000 από Κονδύλι του Υπουργείου Οικονομικών

Σημειώνεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο (ΥΣ) με την Απόφαση αρ. 80.721 ημερ. 26.5.2016 αποφάσισε να εγκρίνει την αύξηση, για την περίοδο 2016-2018, της κρατικής χορηγίας προς τον Οργανισμό, για την επιχορήγηση της διοργάνωσης του Διεθνούς Ράλι Κύπρος, σε €605.000 ετησίως, υπό κάποιες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων (α) η διοργάνωση να μεταδίδεται από το τηλεοπτικό δίκτυο Eurosport, με στόχο την τουριστική προβολή της Κύπρου, (β) πριν από την καταβολή της χορηγίας, ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αυτοκινήτου (ΚΣΑ) να υποβάλλει κάθε χρόνο στο Υπουργείο Οικονομικών τον προϋπολογισμό και απολογισμό των εσόδων-εξόδων της διοργάνωσης και (γ) η χορηγία θα παραμείνει σταθερή για την περίοδο 2016-2018 και τυχόν συνέχισή της μετά την περίοδο αυτή θα εξαρτηθεί από αξιολόγηση του οφέλους που προκύπτει για την Δημοκρατία, η οποία θα πραγματοποιηθεί από Πανεπιστημιακό Ίδρυμα ή ανεξάρτητο Οίκο που θα επιλεγεί από το Υπουργείο Οικονομικών.

Αναφέρεται σχετικά ότι σύμφωνα με προσχέδιο έκθεσης αξιολόγησης αναφορικά με το τουριστικό όφελος του Ράλι Κύπρος 2015, η οποία ετοιμάστηκε από λειτουργό του Οργανισμού στις 22.12.2015, δεν ενδείκνυται ο Οργανισμός να συμμετέχει σε συνεργασίες οι οποίες δεν αντικατοπτρίζουν τις ιεραρχικές στρατηγικές του προτεραιότητες και να μην δίνεται προτεραιότητα σε κύριες αγορές που θα του διασφαλίσουν μεγαλύτερο όφελος αφίξεων και ενδεχομένως εσόδων στο παρόν και στο άμεσο μέλλον.

Σημειώνεται ότι σε επιστολή του Οργανισμού, ημερ. 18.12.2017, προς τον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού και στον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών, με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας, σημειώνονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

- Παρόλο που η ευρύτερη συμβολή του Ράλι στην προβολή του τόπου αποτιμάται θετικά σε γενικές γραμμές, αντισταθμίζοντας τη σχέση κόστους-οφέλους, ο Οργανισμός θεωρεί ότι υπάρχουν πιο αποδοτικές εναλλακτικές επιλογές για τουριστική προβολή της Κύπρου.
- Προβάλλεται η Κύπρος ως χώρα διοργάνωσης αθλητικών ή άλλων εκδηλώσεων όμως, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον βαθμό που επιτυγχάνεται αυτό.

- Για να αναδειχθεί ο χορηγός ή η τουριστική Κύπρος, απαιτείται όπως γίνουν επιπρόσθετες δαπάνες, π.χ. για αγορά διαφημιστικού χρόνου στον Eurosport γύρω από τα events, promotional events και δημοσιογράφους κ.λπ.
- Το κοινό στο οποίο απευθύνονται οι εκπομπές για το Ράλι στο Eurosport, οι ώρες μετάδοσης κ.λπ. πιθανώς να μην απευθύνονται στο προφίλ του τουρίστα στον οποίο απευθύνεται η Κύπρος (π.χ. ηλικία, εισοδηματικά κριτήρια κ.λπ.).

Στην εν λόγω επιστολή, επισημαίνεται ότι, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η κατάληξη είναι ότι, εκ πρώτης όψεως, το όποιο τουριστικό όφελος είναι μικρό και σίγουρα όχι σε βαθμό που να δικαιολογεί το ποσό της χορηγίας, όμως δεν λαμβάνονται υπόψη άλλα οφέλη τα οποία δυνατόν να προκύπτουν, όπως πολιτικά, οικονομικά, και τα οποία δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Οργανισμού.

Τα συνολικά οφέλη που προκύπτουν για τη Δημοκρατία αναμένεται ότι θα διαφανούν από την αξιολόγηση του οφέλους που θα πραγματοποιηθεί από πανεπιστημιακό ίδρυμα ή ανεξάρτητο οίκο που θα επιλεγεί από το Υπουργείο Οικονομικών σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 26.5.2016.

Όπως επίσης σημειώνεται, το ποσό με το οποίο ο Οργανισμός επιχορηγεί το Ράλι Κύπρος υπερβαίνει το 50% του συνόλου των Κονδυλίων που ο ΚΣΑ επικαλείται ως αναγκαία για την όλη διοργάνωση, χωρίς ο Οργανισμός να έχει ουσιαστική εμπλοκή. Επίσης, το συνολικό ποσό διοργάνωσης του Ράλι συγκριτικά υπερβαίνει κατά πολύ τα ποσά που παραδοσιακά δαπανούνται απευθείας από τον Οργανισμό για δικές του ενέργειες προβολής και δημοσίων σχέσεων των Γραφείων εξωτερικού.

Σύσταση: Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι το θέμα του ύψους της επιχορήγησης του Ράλι Κύπρος θα πρέπει να τύχει επαναξιολόγησης στη βάση κατάλληλης μελέτης.

Περαιτέρω, εφόσον το ΥΣ θεωρεί ότι ο θεσμός του Ράλι πρέπει να στηριχτεί, για λόγους πολιτικούς ή άλλους που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Οργανισμού, τότε η επιχορήγηση να καταβάλλεται από σχετικό Κονδύλι του Υπουργείου Οικονομικών, νοουμένου ότι θα ληφθούν υπόψη οι πρόνοιες των άρθρων 24 έως 28 των περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου, στον οποίο αναφέρονται τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται για την παραχώρηση των χορηγιών (διαφάνεια, ίση μεταχείριση κ.λπ.) και οι υποχρεώσεις των ληπτών κρατικής χορηγίας (χρηστή χρηματοοικονομική διαχείριση, εφαρμογή κατάλληλου συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται και να αποδεικνύεται η ορθολογιστική διαχείριση της κρατικής χορηγίας, διενέργεια ανεξάρτητου ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου κ.λπ.).

4. Προϋπολογισμός.

(α) **Έγκριση του Προϋπολογισμού.** Ο Προϋπολογισμός για το 2016 εγκρίθηκε αρχικά από το ΔΣ του Οργανισμού στις 23.6.2015. Κατόπιν επιστολών των Υπουργείων ΕΕΒΤ και Οικονομικών, με τις οποίες ζητήθηκαν συγκεκριμένες τροποποιήσεις, ο Προϋπολογισμός επανυποβλήθηκε στο ΔΣ του Οργανισμού και εγκρίθηκε τελικά στις 10.11.2015, και στις 29.10.2015 από το Υπουργικό Συμβούλιο (αρ. Απόφασης 79.649). Ψηφίστηκε σε Νόμο (Ν.20(II)/2016), ο οποίος δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 26.2.2016 και προέβλεπε δαπάνες που να μην υπερβαίνουν το ποσό των €50.542.976.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 2016.

(β) Υπερβάσεις. Σύμφωνα με την κατάσταση General Budget/commitment for Management-Balances ημερομηνίας 15.1.2018, για το έτος 2016 παρουσιάστηκαν υπερβάσεις στα άρθρα 326 «Δαπάνες Γραφείου Τουρισμού στο Τελ-Αβίβ » ύψους €19.302, 328 «Δαπάνες Γραφείου Τουρισμού στο Βερολίνο» ύψους €2.688 και 330 «Δαπάνες Γραφείου Τουρισμού στην Αγία Πετρούπολη» ύψους €2.890, χωρίς να ζητηθεί η έγκριση του Υπουργείου ΕΕΒΤ.

Σύσταση: Για τις πιο πάνω υπερβάσεις να ζητηθεί η έγκριση του αρμόδιου Υπουργείου, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 4(1) του περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμου.

5. Προσωπικό.

5.1 Γενικά.

Ο Οργανισμός στις 31.12.2016 απασχολούσε 193 μόνιμους υπαλλήλους, 10 έκτακτους αορίστου διάρκειας, 18 ωρομίσθιους εργάτες εκ των οποίων οι 7 ήταν με μερική απασχόληση και 40 άτομα στα Γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό με το καθεστώς επιτόπιου προσωπικού.

5.2 Ωφελήματα προσωπικού.

Στο προσωπικό του Οργανισμού, ο οποίος σημειώνεται ότι χρηματοδοτείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από το Κράτος, παραχωρούνται, με βάση τις συλλογικές συμβάσεις που υπογράφηκαν διαχρονικά, τα πιο κάτω ωφελήματα, το ύψος των οποίων, σύμφωνα με στοιχεία του λογιστικού συστήματος στις 29.9.2017, ανήλθε συνολικά σε €1.613.705 το 2016 (€1.907.173 το 2015).

	2016 €	2015 €
Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα κρατικά νοσηλευτήρια	520.109	806.945
Σχέδιο συμπληρωματικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης	416.815	416.052
Άλλες δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης	2.550	11.152
Ταμείο Ευημερίας	508.821	514.539
Ταμείο Επιδότησης Στεγαστικών και Εκπαιδευτικών Δανείων	92.558	91.816
Ασφάλιση προσωπικού	72.852	66.669
ΟΛΙΚΟ	1.613.705	1.907.173

Καθόσον αφορά στη δαπάνη για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σημειώνεται ότι επιβαρύνει εξ ολοκλήρου τον Οργανισμό, χωρίς συνεισφορά των υπαλλήλων, ενώ στον δημόσιο τομέα αποκόπτεται ποσοστό 1,5% επί των ακαθάριστων απολαβών των υπαλλήλων βάσει των διατάξεων των περί Κυβερνητικών Ιατρικών Ιδρυμάτων και Υπηρεσιών Γενικών (Τροποποιητικών) Κανονισμών του 2013 (Κ.Δ.Π. 143/2013).

Σημειώνεται ότι στις 3.2.2017 υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας (Υπουργούς Οικονομικών και Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού) και οικείων Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (ΕΥΚΟΤ (ΟΗΟ-ΣΕΚ) και ΣΗΔΗΚΕΚ ΠΕΟ), η οποία προνοούσε τη διατήρηση των υφιστάμενων Σχεδίων και Ταμείων (Ταμείο Ευημερίας, Ταμείο Επιδότησης Τόκων Στεγαστικών και Εκπαιδευτικών Δανείων του Προσωπικού και το Σχέδιο Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης) με την έναρξη ισχύος του περί Υφυπουργείου Τουρισμού Νόμου.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε την επαναξιολόγηση/επανεξέταση των πιο πάνω ωφελημάτων στα πλαίσια των θεσμοθετημένων διαδικασιών.

Καθόσον αφορά στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Οργανισμός χρηματοδοτείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από το Κράτος, θεωρούμε ότι θα πρέπει να μελετηθεί το ενδεχόμενο να τύχουν εφαρμογής, κατ' αναλογία, οι πιο πάνω Κανονισμοί.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ενημέρωσε ότι οποιαδήποτε αλλαγή στα υπό αναφορά ωφελήματα, θα πρέπει να γίνει μέσω των νέων συλλογικών συμβάσεων.

5.3 Επιτόπιο προσωπικό στα Γραφεία Εξωτερικού.

(i) **Επιδόματα Εξωτερικού σε μέλη του επιτόπιου προσωπικού.** Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 18.11.2014 αποφάσισε όπως, για σκοπούς συμμόρφωσης με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 30.3.2005, καθώς επίσης και με τρεις γνωματεύσεις που είχαν ληφθεί, καταργηθούν άμεσα όλα τα επιδόματα εξωτερικού των Υπεύθυνων Γραφείων Τουρισμού στο Άμστερνταμ και τη Μόσχα και οι μισθοί τους καθοριστούν σύμφωνα με την εισήγηση του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ). Κατόπιν αντιδράσεων από τα επηρεαζόμενα άτομα, ο Οργανισμός ζήτησε εκ νέου γνωμάτευση, από τον νομικό του σύμβουλο, η οποία λήφθηκε στις 17.11.2015. Σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση, ο χειρισμός του θέματος από πλευράς Οργανισμού δύνατο να λάβει χώρα σε δύο διαφορετικά επίπεδα, ως εξής:

- Να καταβληθούν τα επιδόματα στους υπαλλήλους από τους οποίους απεκόπησαν.
- Να αποταθεί ο Οργανισμός στο Υπουργείο Οικονομικών (ΤΔΔΠ) για οριστική επίλυση του θέματος.

Ακολούθως, το ΔΣ του Οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω εισηγήσεις του νομικού συμβούλου, καθώς επίσης το περιεχόμενο της επιστολής του Υπουργείου Εξωτερικών, ημερ. 21.10.2015 προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, σε συνεδρία του στις 24.11.2015, αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως καταβληθούν στους πιο πάνω τα επιδόματα που τους είχαν αποκοπεί, όπως θα υπολογιστούν από το Λογιστήριο, αναδρομικά, νοουμένου ότι οι εν λόγω υπάλληλοι θα αποσύρουν τις προσφυγές/αγωγές που είχαν καταθέσει εναντίον του Οργανισμού.

Σημειώνεται ότι το ΤΔΔΠ σε απαντητική επιστολή του ημερ. 14.4.2016, προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, επεσήμανε ότι ο Οργανισμός θα έπρεπε να λάβει υπόψη τις πρόνοιες της τοπικής νομοθεσίας, σε συνεργασία με τους νομικούς του συμβούλους προτού προβεί στην εφαρμογή της σχετικής ρύθμισης και όχι μετά την εφαρμογή της ρύθμισης.

Σημειώνεται ότι η εργοδότηση του Υπεύθυνου Γραφείου Τουρισμού στο Άμστερνταμ τερματίστηκε στις 14.6.2016.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει, σε συνεργασία με το ΤΔΔΠ, καθώς επίσης και με το Υπουργείο Εξωτερικών να καθορίσει τη μισθοδοσία του

επιτόπιου προσωπικού, το οποίο αφορά πλέον μόνο στην περίπτωση του Υπεύθυνου Γραφείου Τουρισμού στη Μόσχα, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες της τοπικής νομοθεσίας.

- (ii) **Κάλυψη ιατρικών εξόδων, μόνιμου Τουριστικού Λειτουργού Α΄ στο Γραφείο Αθήνας.** Στην επιστολή μας αναφορικά με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το 2014, αναφέραμε ότι ποσό ύψους €51.204 καταβλήθηκε τον Ιούλιο 2014 με έγκριση του τότε Γενικού Διευθυντή του Οργανισμού μόνο, στους κληρονόμους του πιο πάνω υπαλλήλου, ο οποίος απεβίωσε στις 10.2.2014, για κάλυψη εξόδων θεραπείας του, που είχε καταβάλει σε ιδιωτικά ιατρικά κέντρα/φαρμακεία της Αθήνας.

Η Υπηρεσία μας ανέφερε ότι η κάλυψη των πιο πάνω ιατρικών εξόδων δεν συνάδει με τους ισχύοντες Κανονισμούς. Συναφώς αναφέραμε ότι, σύμφωνα με την προς εσάς επιστολή του Υπουργείου Υγείας με αρ. Φακ. Υ.Υ.21.2.06(40) και ημερ. 10.7.2015 αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, οι δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι υπηρετούν σε Κράτος Μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και στην Ελβετία δικαιούνται τις παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης «που χορηγούνται, για λογαριασμό του αρμόδιου φορέα [Υπουργείο Υγείας], από τον φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει, ως εάν οι ενδιαφερόμενοι ήταν ασφαλισμένοι δυνάμει της νομοθεσίας αυτής» σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29^{ης} Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας. Πιο συγκεκριμένα, όπως σχετικά αναφέρεται, οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην Ελλάδα θα πρέπει κατά κανόνα να απευθύνονται στο κρατικό σύστημα υγείας της Ελλάδας και το κόστος νοσηλείας τους καταβάλλεται από τις Κυπριακές αρχές ακολουθώντας τις διαδικασίες που προβλέπονται στον πιο πάνω Κανονισμό.

Σύμφωνα με γνωμάτευση του νομικού συμβούλου του Οργανισμού ημερ. 6.8.2015, «Ο Οργανισμός έχει νόμιμες αξιώσεις εναντίον του τότε Γενικού Διευθυντή και ενός τέως Λειτουργού αν πράγματι αγνόησαν την εισήγηση του Τμήματος Διοίκησης για γνωμάτευση από το αρμόδιο Υπουργείο Υγείας, εάν το ποσό των €51.204 που εισηγήθηκαν και ενέκριναν για ιατρικά έξοδα του εν λόγω Λειτουργού στην Αθήνα, αφορούν περίθαλψη από ιατρούς, νοσοκομεία, κλινικές και φαρμακεία, τα τιμολόγια των οποίων αφορούσαν στο πιο πάνω ποσό, που δεν ήταν προκαθορισμένα από τον Υπουργό Υγείας μετά από σύσταση του Αρχηγού της οικείας Διπλωματικής Αποστολής και του Υπουργού Εξωτερικών».

Αναφέρεται σχετικά ότι, το Υπουργείο Υγείας στις 10.3.2017, σε απάντηση επιστολής του Οργανισμού ημερ. 22.11.2016, ενημέρωσε ότι, για την περίοδο για την οποία αφορούσαν τα ιατρικά έξοδα ίσχυε ότι «στην περίπτωση που το κρατικό σύστημα υγείας της χώρας όπου υπηρετούσε ο υπάλληλος δεν ανταποκρινόταν σε αποδεκτό βαθμό στις ανάγκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του υπαλλήλου, τότε ο υπάλληλος μπορούσε να διεκδικήσει αποζημίωση για νοσηλεία που έλαβε από ιδιωτικό νοσηλευτήριο του Κράτους Μέλους τοποθέτησης του με έγκριση του Αρχηγού Διπλωματικής Αποστολής και έλεγχο από το Υπουργείο Υγείας. Η Ελλάδα ήταν μια από τις χώρες αυτές». Το Υπουργείο Υγείας με νέα επιστολή του ημερ. 23.5.2017, ενημέρωσε τον Οργανισμό ότι τα αιτήματα για αποζημίωση δεν πρέπει να

απορρίπτονται μόνο επειδή οι αιτητές δεν έχουν χρησιμοποιήσει προεγκεκριμένους από το Υπουργείο Υγείας παρόχους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Σημειώνεται επίσης ότι σε νέα εγκύκλιο του Υπουργείου Εξωτερικών (αρ. ΓΛ/15/2017) ημερ. 24.4.2017 καθορίστηκε κοινή διαδικασία των Υπουργείων Εξωτερικών και Υγείας για την κάλυψη από το Κράτος των εξόδων παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε λειτουργούς που υπηρετούν στο εξωτερικό και στα εξαρτώμενα τους. Σύμφωνα με την εγκύκλιο, στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, του ΕΟΧ και στην Ελβετία, οι λειτουργοί θα χρησιμοποιούν για όλες τις περιπτώσεις το έντυπο S1. Εξαίρεση από τη χρήση του S1 έχουν συγκεκριμένες Διπλωματικές Αποστολές συμπεριλαμβανομένης της Διπλωματικής Αποστολής στην Ελλάδα, όπου κρίνεται ότι το εθνικό/δημόσιο σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης δεν ανταποκρίνεται στις ελάχιστες προδιαγραφές περίθαλψης.

Σύσταση: Το θέμα να τεθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο για τελική διευθέτηση του, ενόψει και της σχετικής αλληλογραφίας που ανταλλάχθηκε μεταξύ του Οργανισμού και του Υπουργείου Υγείας και της νέας εγκυκλίου του Υπουργείου Εξωτερικών (αρ. ΓΛ/15/2017) ημερ. 24.4.2017 σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα περιλαμβάνεται στις χώρες στις οποίες το εθνικό σύστημα υγείας δεν ανταποκρίνεται στις ελάχιστες προδιαγραφές περίθαλψης.

6. Λογιστικός έλεγχος του Γραφείου Εξωτερικού του Οργανισμού στο Άμστερνταμ.

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) του Οργανισμού, κατόπιν πληροφοριών που περιήλθαν στην αντίληψη της αναφορικά με ανορθόδοξες πληρωμές στο πιο πάνω Γραφείο, διενήργησε δειγματοληπτικό έλεγχο στα λειτουργικά έξοδα του Γραφείου, από τον οποίο προέκυψαν, σοβαρά ευρήματα, τα οποία έχουν αναλυτικά σημειωθεί στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2015.

Ενόψει των εν λόγω ευρημάτων, το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρίες του στις 24.5.2016 και 7.6.2016 αποφάσισε όπως διατάξει τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας αναφορικά με τις ευθύνες που πιθανόν να φέρουν Υπηρεσίες/Τμήματα του Οργανισμού για τα λάθη/παραλείψεις/αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στο Γραφείο του Οργανισμού στο Άμστερνταμ.

Στο μεταξύ, το ΔΣ σε συνεδρία του στις 31.5.2016, ενόψει των πιο πάνω ευρημάτων της έκθεσης της ΥΕΕ και της άρνησης του Υπεύθυνου του Γραφείου να συνεργαστεί με τον Οργανισμό και να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που του ζητήθηκαν και, θεωρώντας ότι οι σχέσεις μεταξύ εργοδότη και εργοδοτούμενου είχαν διασαλευτεί ανεπανόρθωτα, αποφάσισε όπως διακοπεί το συμβόλαιο εργοδότησής του.

Ο Υπεύθυνος του Γραφείου, με τη λήψη της επιστολής για διακοπή του συμβολαίου εργοδότησής του, προσέφυγε σε Ολλανδικό Δικαστήριο, το οποίο στις 11.11.2016 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, τη λύση της σύμβασης εργασίας του Οργανισμού με τον Υπεύθυνο του Γραφείου στο Άμστερνταμ από την 1.2.2017 και την καταβολή από τον Οργανισμό στον Υπεύθυνο του Γραφείου του ποσού των €96.670 ως αποζημίωση μετάβασης, καθώς επίσης του ποσού των €7.458 μικτά ανά μήνα ως μισθό, από τις 14.6.2016 έως την 1.2.2017.

Σημειώνεται ότι τα συμπεράσματα της διοικητικής έρευνας που διενεργήθηκε υποβλήθηκαν από τον ερευνώντα λειτουργό στις 22.9.2016 προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια και στις 11.10.2016 στο ΔΣ του Οργανισμού για μελέτη και λήψη απόφασης. Παράλληλα, σε συνέχεια σχετικού σημειώματος της ΥΕΕ, πραγματοποιήθηκε στις

27.10.2016 σύσκεψη υπό την προεδρία του Αν. Γενικού Διευθυντή και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων Τμημάτων του Οργανισμού, κατά την οποία λήφθηκαν αποφάσεις για την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων.

Συνοπτικά, τα συμπεράσματα της εν λόγω διοικητικής έρευνας αφορούσαν στα ακόλουθα:

- Το Λογιστήριο απέτυχε να διαφυλάξει τα συμφέροντα του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην Έκθεση του ερευνώντα λειτουργού, υπήρξε αδυναμία στον συντονισμό και στον έλεγχο των λογιστικών εργασιών του Γραφείου στο Άμστερνταμ, στην εποπτεία και έλεγχο των εξόδων του Γραφείου, καθώς επίσης στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του Οργανισμού.
- Το Τμήμα Διοίκησης δεν λειτούργησε με τη δέουσα σοβαρότητα, αφού αποδεχόταν τους ισχυρισμούς και τα στοιχεία που παρουσίαζε ο Υπεύθυνος του Γραφείου στο Άμστερνταμ αναφορικά με τα ωφελήματα που δικαιούτο, χωρίς να προβαίνει στην απαραίτητη έρευνα, είτε μέσω της Πρεσβείας της Κύπρου στην Ολλανδία, είτε μέσω τοπικού δικηγόρου γνώστη της κείμενης νομοθεσίας. Το Τμήμα Διοίκησης δεν προνόησε να έχει στην κατοχή του αντίγραφο του ασφαλιστικού συμβολαίου ιατροφαρμακευτικής κάλυψης του Υπεύθυνου του Γραφείου, έτσι ώστε να γνωρίζει ο Οργανισμός τις παρεχόμενες καλύψεις. Αυτό, θα λειτουργούσε ως ανασταλτικός παράγοντας στις υπέρογκες (σύμφωνα με την έρευνα της ΥΕΕ) απαιτήσεις του Υπεύθυνου του Γραφείου για ιατρικά έξοδα. Επίσης, δεν είχε διερευνηθεί η λογικότητα του ύψους του αναθεωρημένου ασφαλιστρού που κατάβαλλε ο Οργανισμός.
- Η Επιτροπή του Σχεδίου Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Υπαλλήλων ΚΟΤ, καλή τη πίστη και με σκοπό τη διευκόλυνση του Υπεύθυνου του Γραφείου, αποδέχτηκε κατά παράβαση των Κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία του Σχεδίου, ως απόδειξη πληρωμής ιατρικών εξόδων, απόκομμα της πιστωτικής κάρτας του υπό αναφορά υπαλλήλου.
- Η ΥΕΕ απέτυχε να ενεργήσει προληπτικά και να προβεί σε εισηγήσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών και συστημάτων για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του Γραφείου του Οργανισμού στο Άμστερνταμ, ως όφειλε, με βάση τις υποχρεώσεις της, οι οποίες πηγάζουν από τη νομοθεσία και το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης του Ανώτερου Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου. Οι όποιες εκθέσεις είχαν γίνει (εάν έγιναν) για το Γραφείο του Άμστερνταμ ουδέποτε κατέληξαν στο αρμόδιο όργανο που είναι το ΔΣ του Οργανισμού, έτσι ώστε να ενημερωθεί και να λάβει τις δέουσες αποφάσεις. Η παράλειψη αυτή, ενδεχομένως να συνέτεινε στην διόγκωση των παραλείψεων, προβλημάτων και ατασθαλιών που καταγράφονται στην έκθεση της ίδιας της ΥΕΕ ημερ. 11.2.2016.

Όπως μας αναφέρθηκε, ο Οργανισμός στις 29.3.2017 καταχώρισε αγωγή ενώπιον του αρμόδιου Κυπριακού δικαστηρίου εναντίον του Υπεύθυνου του Γραφείου στο Άμστερνταμ για την ανάκτηση ποσού ύψους €91.391. Επίσης η Αστυνομία διερευνά ποινικά, δύο υποθέσεις εναντίον του τέως Υπευθύνου του Γραφείου Άμστερνταμ.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι τα συμπεράσματα της εν λόγω διοικητικής έρευνας είναι σοβαρά, γι' αυτό το ΔΣ του Οργανισμού θα πρέπει να προχωρήσει σε πειθαρχική έρευνα για τον ελλιπή έλεγχο των αρμόδιων λειτουργών του. Επίσης, το ΔΣ του Οργανισμού να προχωρήσει σε αξιολόγηση της ουσιαστικής συνεισφοράς των

Γραφείων Εξωτερικού στην προσέλκυση τουριστών, εν όψει και της ύπαρξης των νέων τεχνολογιών (διαδίκτυο/e-marketing), την αξιοποίηση των οποίων θα πρέπει να επιδιώξει ο Οργανισμός στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Περαιτέρω, θα πρέπει να επαναξιολογηθεί η αναγκαιότητα ύπαρξης των εν λόγω Γραφείων.

7. Αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Πέραν από τις αδυναμίες που αναφέρονται σε άλλα σημεία της Έκθεσης μας, και ειδικότερα τη σοβαρή αδυναμία, η οποία αφορά στη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην ετοιμασία και υποβολή των οικονομικών καταστάσεων για την οποία γίνεται αναφορά στην παράγραφο Γ.1, σημειώνονται τα ακόλουθα:

(α) Αδυναμίες στη διεκπεραίωση των πληρωμών και γενικά στην τήρηση των λογαριασμών των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού.

- (i) Παρατηρήθηκε και πάλι καθυστέρηση στην καταχώριση στο λογιστικό σύστημα των ενταλμάτων πληρωμής των Γραφείων Εξωτερικού. Μέχρι τον Οκτώβριο 2017 οι δαπάνες των περισσότερων Γραφείων Εξωτερικού στο λογιστικό πρόγραμμα είχαν καταχωριστεί μέχρι τον Δεκέμβριο 2016. Σύμφωνα με τις Οικονομικές/Λογιστικές Οδηγίες, για την τήρηση των Λογαριασμών των Γραφείων Εξωτερικού το λογιστήριο πρέπει να αποστέλλει καταστάσεις των πραγματικών δαπανών για τους πρώτους 6 μήνες και μετά διμηνιαίες καταστάσεις για τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου ώστε οι Υπεύθυνοι των Γραφείων Εξωτερικού, να εξακριβώνουν αν υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις. Λόγω της καθυστέρησης στην καταχώριση των δαπανών, οι πιο πάνω καταστάσεις δεν αποστέλλονται στα Γραφεία Εξωτερικού.

Σύσταση: Έκδοση λογιστικών οδηγιών για έγκαιρη καταχώριση των πιο πάνω ενταλμάτων πληρωμής στο λογιστικό σύστημα.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ενημέρωσε ότι έχουν γίνει οι κατάλληλες ενέργειες έτσι ώστε οι δαπάνες να καταχωρούνται έγκαιρα.

(β) Σύστημα παρακολούθησης της είσπραξης των οφειλομένων. Διαπιστώθηκαν αδυναμίες στην παρακολούθηση και στη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξη των οφειλομένων, με αποτέλεσμα σημαντικά ποσά να παραμένουν ανείσπρακτα και η είσπραξή τους, με την πάροδο του χρόνου, να καθίσταται δύσκολη ή/και αδύνατη. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι (σύμφωνα με κατάσταση που εκτυπώθηκε στις 16.10.2017) στις 31.12.2016, εκκρεμούσε η είσπραξη ποσού ύψους €616.487 που αφορά στο τέλος 3% επί των χρεώσεων/εισπράξεων των Ξενοδοχειακών Επιχειρήσεων και Κέντρων Αναψυχής που ο Οργανισμός επέβαλλε μέχρι την κατάργησή του, από 1.1.2006. Για το ποσό αυτό έχει γίνει πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες ύψους €500.328, το οποίο δεν αναμένεται να εισπραχθεί. Επιπρόσθετα, στις 31.12.2016 οι χρεώστες αδειών λειτουργίας ανέρχονταν σε €256.183. Δεδομένου ότι, προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, για έκδοση άδειας λειτουργίας είναι και η καταβολή των σχετικών τελών, το εν λόγω ποσό αφορά σε χρεώστες για τους οποίους, δεν εκδόθηκε άδεια λειτουργίας. Στις 24.2.2017 ο ΚΟΤ ζήτησε νομική συμβουλή αναφορικά με το κατά πόσο νομιμοποιείται να απαιτήσει οφειλές προηγούμενων ετών για τις οποίες δεν είχε εκδοθεί άδεια λειτουργίας. Ο Νομικός Σύμβουλος απάντησε ότι ο Οργανισμός δεν νομιμοποιείται να διεκδικήσει δικαστικά ποσά που αντιστοιχούν σε άδειες λειτουργίας που ουδέποτε εξέδωσε. Σημειώνεται ότι οι ανείσπραχτες άδειες λειτουργίας πριν την 1.1.2009 ανέρχονταν σε €37.417, και οι ανείσπραχτες άδειες λειτουργίας ξενοδοχείων, κέντρων αναψυχής, τουριστικών γραφείων και ξεναγών για

την περίοδο 2009 έως 2014 ανέρχονταν σε €138.270. Αναφέρεται ότι στα ποσά αυτά περιλαμβάνονται και οφειλόμενα από επιχειρήσεις οι οποίες είναι ενεργές. Σημειώνεται ότι δεν έχουν γίνει διαγραφές κατά την περίοδο 1.1.2016-20.10.2017.

Επισημαίνεται ότι στην Έκθεση Συμμόρφωσης ημερ. 17.8.2017, για το έτος 2015, μας αναφέρθηκε ότι το θέμα της διαγραφής των πιο πάνω ποσών, προωθείται στην Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής μη εισπραξιμων χρημάτων, αξιών και υλικών για εξέταση και λήψη σχετικής απόφασης. Διαπιστώθηκε ότι το θέμα εκκρεμεί.

Σύσταση: Καλύτερη παρακολούθηση και έγκαιρη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για είσπραξη των οφειλόμενων ποσών και εντατικοποίηση των προσπαθειών είσπραξης των οφειλών ειδικά στις περιπτώσεις τις οποίες οι επιχειρήσεις είναι ενεργές.

(γ) **Πρόνοιες για έξοδα.** Δεν φαίνεται να γίνεται έγκαιρη παρακολούθηση των προνοιών που δημιουργούνται, με κίνδυνο να αλλοιώνεται η πραγματική εικόνα των οικονομικών καταστάσεων. Συναφώς αναφέρεται ότι στις 18.10.2017 παρουσιάζονταν οφειλές ύψους €222.042 προς οργανωτές ταξιδιών οι οποίες κάποιες αφορούν εκκρεμότητες πριν τις 31.12.2013 και κάποιες μέχρι τις 31.12.2013. Εκκρεμούν επίσης οφειλές ύψους €121.101 μέχρι 31.12.2014, €240.651 μέχρι 31.12.2015 και €3.016.662 μέχρι 31.12.2016. Αναφέρεται ότι (μέχρι τις 19.10.2017), κατά το κλείσιμο των λογαριασμών για το 2016 το λογιστήριο του Οργανισμού έχει προβεί σε διαγραφές προνοιών προηγούμενων ετών για οργανωτές ταξιδιών ποσού €815.002, ποσό το οποίο έχει καταχωριστεί στους λογαριασμούς «Σχέδιο Ανάπτυξης Χειμερινού Τουρισμού» και «Συνεργασίες με εταίρους εξωτερικού» μειώνοντας τη δαπάνη του έτους.

Σύσταση: Για ορθή και δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού, θα πρέπει να γίνεται έγκαιρη παρακολούθηση των προνοιών έτσι ώστε, στο τέλος κάθε έτους, να αντιστρέφονται όσες δεν πρέπει να υπάρχουν.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ενημέρωσε ότι η παρακολούθηση των προνοιών γίνεται στα πλαίσια των εργασιών κλεισίματος των λογαριασμών και όταν χρειάζεται αυτές αντιστρέφονται.

(δ) **Φορολογικές υποχρεώσεις του Οργανισμού στο Τμήμα Φορολογίας.** Εκκρεμεί η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων για τα έτη 2013 και 2014.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να εκπληρώνει έγκαιρα τις φορολογικές του υποχρεώσεις.

8. Συμφωνίες/Άδειες Χρήσης υποστατικών του Οργανισμού.

(α) Συμφωνίες άδειας χρήσης υποστατικών.

- (i) Το Δ.Σ. του Οργανισμού, σε συνεδρία του στις 30.10.2013, αποφάσισε όπως οι αδειούχοι των διαφόρων υποστατικών του (περίπτερο/ εστιατόριο στην Πέτρα του Ρωμιού και στα Λουτρά της Αφροδίτης, τουριστική πλαζ και εστιατόριο στη Γεροσκήπου και στη Γερμασόγεια και εστιατόριο στο Τρόδος) τερματίσουν από 1.11.2013 την κατοχή των χώρων και τους παραδώσουν στον Οργανισμό ελεύθερους κάθε κατοχής.

Σύμφωνα με επιστολή του Οργανισμού προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ΕΕΒΤ στις 16.7.2015, οι διαχειριστές των πιο πάνω χώρων αρνήθηκαν να συμμορφωθούν με γραπτές υποδείξεις του όπως εγκαταλείψουν τα υποστατικά και, εξακολουθούν, μέχρι σήμερα, να τα κατέχουν παράνομα. Επίσης από τις 30.10.2013 έληξε η Συμφωνία/Άδεια

Χρήσης της Τουριστικής Πλαζ Λάρνακας (ιδιοκτησία του Οργανισμού) με την εταιρεία η οποία εξακολουθεί να διαχειρίζεται τον χώρο.

Μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού στις 30.8.2016 και σε συνεργασία με το Νομικό του Σύμβουλο, ο Οργανισμός παρέδωσε/απέστειλε επιστολές ημερομηνίας 13.2.2017 στους διαχειριστές των υποστατικών του στην Τουριστική Πλαζ Λάρνακας, Τουριστικό Περίπτερο/Εστιατόριο Πέτρας του Ρωμιού και Τουριστικό Περίπτερο/Εστιατόριο Λουτρά της Αφροδίτης, με τις οποίες τους ειδοποιούσε ότι την 31.3.2017 όφειλαν να τερματίσουν την κατοχή των υποστατικών και να τα παραδώσουν στον Οργανισμό ελεύθερα πάσης κατοχής. Σε περίπτωση άρνησης τους να συμμορφωθούν, ο Οργανισμός θα προχωρούσε άμεσα στη λήψη δικαστικών μέτρων ανάκτησης κατοχής των ακινήτων. Καθώς οι διαχειριστές αρνήθηκαν να εγκαταλείψουν τα ακίνητα, τον Σεπτέμβριο 2017 ο ΚΟΤ προχώρησε σε δικαστικά μέτρα για ανάκτηση της κατοχής των ακινήτων από τους διαχειριστές. Επίσης, όπως μας αναφέρθηκε από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού, καταχωρήθηκαν ισάριθμες ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις εναντίον των κατά νόμο υπευθύνων των υπό αναφορά υποστατικών, με την κατηγορία της λειτουργίας κέντρου αναψυχής άνευ άδειας από τον Οργανισμό, οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη.

- (ii) Σημειώνεται επίσης ότι ο Οργανισμός, κατόπιν γνωμάτευσης του Νομικού του Συμβούλου ημερ. 20.12.2013, σύμφωνα με την οποία ο Οργανισμός δεν δύναται να αρνηθεί να ανανεώσει τις άδειες λειτουργίας των επιχειρηματιών που διαχειρίζονται τα πιο πάνω υποστατικά, νοουμένου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται, από τον περί Κέντρων Αναψυχής Νόμο (29/1985) και από τους δυνάμει αυτού εκδιδόμενους Κανονισμούς, προχωρούσε στην έκδοση αδειών λειτουργίας των πιο πάνω υποστατικών μέχρι και για το 2010. Αναφέρεται σχετικά ότι στις 19.4.2017 ο Νομικός Σύμβουλος, με νέα γνωμάτευση, πληροφόρησε τον Οργανισμό ότι είναι ασφαλέστερο να μην προχωρήσει στην ανανέωση και έκδοση αδειών λειτουργίας των υποστατικών, αλλά να συνεχίσει να εισπράττει τα δικαιώματα άδειας χρήσης «άνευ βλάβης των δικαιωμάτων του».
- (iii) Σχετικά με την Τουριστική Πλαζ Γεροσκήπου, αναφέρεται ότι στις 23.12.2013 ο Οργανισμός υπέγραψε σύμβαση υπεκμίσθωσης με το Δημοτικό Συμβούλιο Γεροσκήπου για την περίοδο 1.1.2014 έως 31.12.2023 έναντι μισθώματος €3.000 ετησίως. Το μίσθωμα καθορίστηκε αφού έλαβε υπόψη τη σχετική γνωμοδότηση του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων και την σύσταση του ΥΕΕΒΤ, η υπεκμίσθωση να γίνει με ονομαστικό ενοίκιο. Στη συνέχεια το Δημοτικό Συμβούλιο Γεροσκήπου, στις 1.5.2014, υπέγραψε συμφωνία με τον διαχειριστή Β για παραχώρηση άδειας χρήσης του υποστατικού για την περίοδο 1.1.2014 έως 31.12.2023 έναντι ποσού €65.100 ετησίως. Επισημαίνεται ότι η τελευταία άδεια λειτουργίας του υποστατικού εκδόθηκε στις 12.7.2013 για το 2013, ενώ μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου εκκρεμούσε η ικανοποίηση των όρων που τέθηκαν από τον Οργανισμό για ανανέωση της κατάταξης και έκδοσης άδειας. Σημειώνεται ότι Οργανισμός δεν έχει κινηθεί νομικά για την λειτουργία της επιχείρησης χωρίς άδεια λειτουργίας.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να προβεί στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων ενεργειών για ανάκτηση της κατοχής των πιο πάνω υποστατικών στα οποία έχει το δικαίωμα έξωσης. Επιπρόσθετα θα πρέπει να προχωρήσει σε λήψη νομικών μέτρων στις περιπτώσεις λειτουργίας των υποστατικών χωρίς την έκδοση άδειας λειτουργίας.

(β) Όπως αναφέρθηκε και στην επιστολή για το 2015, το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 24.3.2015, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι λόγοι για τους οποίους ο Οργανισμός είχε υπό την διαχείρισή του τα εν λόγω υποστατικά έχουν εκλείψει, η διαχείριση τουριστικών υποστατικών δεν εντάσσεται στον νέο ρόλο του Οργανισμού, καθώς επίσης και το γεγονός ότι το κόστος διαχείρισής τους υπερβαίνει το όφελος για τον Οργανισμό, αποφάσισε, ως θέμα πολιτικής, όπως επιστραφεί η γη και τα υποστατικά στο Κράτος, νοουμένου ότι εξασφαλιστεί η συγκατάθεση και του άλλου συμβαλλόμενου μέρους (Κρατική Υπηρεσία) για διακοπή της σύμβασης μίσθωσης με τον Οργανισμό.

Με στόχο τη ρύθμιση του όλου θέματος, στις 27.1.2016 πραγματοποιήθηκε συνεδρία στο ΥΕΕΒΤ με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κατά την οποία αποφασίστηκε ο χειρισμός που θα έπρεπε να τύχει το κάθε υποστατικό ξεχωριστά ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του. Ωστόσο, όπως μας έχετε πληροφορήσει με την επιστολή σας ημερ. 6.7.2016, διαπιστώθηκε έλλειψη ενδιαφέροντος και ανταπόκρισης από τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς/Υπηρεσίες για υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης του Οργανισμού.

Σημειώνεται ότι δεν εντοπίστηκε να υπάρχει οποιαδήποτε εξέλιξη σχετικά με το πιο πάνω θέμα.

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση του στις 10.10.2013 ενέκρινε την εκμίσθωση προς τον Οργανισμό της γης/υποστατικών στα Λουτρά της Αφροδίτης, η οποία είχε λήξει στις 30.5.2010, για περίοδο 33 ετών με αύξηση του καταβλητέου ετήσιου μισθώματος από €171 σε €30.000 ετησίως χωρίς ωστόσο να υπογραφεί σχετική συμφωνία καθώς ο Οργανισμός έχει υποβάλει ένσταση για την υπερβολική αύξηση στο μίσθωμα.

Σύσταση: Μέχρι διευθέτησης του πιο πάνω θέματος, εισηγούμαστε όπως ο Οργανισμός ζητήσει την καταβολή «ονομαστικού ενοικίου», όπως ζητήθηκε από το ΥΕΕΒΤ στην περίπτωση της μίσθωσης με τον Δήμο Γεροσκήπου.

9. Ανανέωση της άδειας λειτουργίας ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής.

(α) Γενικά. Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού, στις 31.12.2016 υπήρχαν 233 ξενοδοχεία και 3570 κέντρα αναψυχής, ενώ λόγω της μη ικανοποίησης των προϋποθέσεων της σχετικής νομοθεσίας, οι άδειες λειτουργίας είχαν ανανεωθεί για μόνο 63 ξενοδοχεία και 2282 κέντρα αναψυχής, δηλαδή ποσοστό 27% και 64%, αντίστοιχα. Συνεπώς, ποσοστό 73% και 36% των ξενοδοχείων και κέντρων αναψυχής, αντίστοιχα, λειτουργούσε χωρίς άδεια λειτουργίας, γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους σε θέματα ασφάλειας και υγείας τόσο των πελατών όσο και των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές.

Οι αυθαίρετες επεκτάσεις/τροποποιήσεις, στις οποίες προβαίνουν αρκετές ξενοδοχειακές μονάδες και κέντρα αναψυχής χωρίς τη λήψη των σχετικών εγκρίσεων, (πολεοδομική άδεια, άδεια οικοδομής κ.λπ.) αποτελούν λόγο για τη μη ανανέωση των αδειών λειτουργίας τους. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις αυτές

λειτουργούν χωρίς να διαθέτουν την απαραίτητη άδεια λειτουργίας από τον Οργανισμό.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι από τα 26 ξενοδοχεία 5* και τα 57 Ξενοδοχεία 4* που λειτουργούν σήμερα μόνο 6 ξενοδοχεία 5* και 12 ξενοδοχεία 4* έχουν εκδώσει άδεια λειτουργίας για το έτος 2016, ενώ 19 ξενοδοχεία 5* και 43 ξενοδοχεία 4* λειτουργούν από το 2009 (έτος εισαγωγής του προγράμματος Navision και καταγραφής των αδειών) χωρίς άδεια λειτουργίας.

Τον Οκτώβριο 2014 ο Πρόεδρος του Οργανισμού, μας πληροφόρησε ότι η επιλογή της ποινικής δίωξης εναντίον των ιδιοκτητών των καταλυμάτων αυτών θα σήμαινε την έκδοση διαταγμάτων αναστολής λειτουργίας δεκάδων μεγάλων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και την απόλυση χιλιάδων υπαλλήλων.

Στα πλαίσια προώθησης της διαδικασίας τροποποίησης του θεσμικού πλαισίου που διέπει τόσο τη ρύθμιση της δημιουργίας όσο και τον έλεγχο της λειτουργίας των προαναφερομένων επιχειρήσεων (ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής), ο Οργανισμός ζήτησε (στις 20.10.2014, μέσω του αρμόδιου Υπουργείου, και στις 27.1.2015 απ' ευθείας) τη συμβουλή της Νομικής Υπηρεσίας του Κράτους για εξεύρεση τρόπου απεξάρτησης του Οργανισμού από την υποχρέωση να απαιτεί την άδεια οικοδομής πριν την έκδοση της άδειας λειτουργίας, αίτημα το οποίο απορρίφθηκε από τη Νομική Υπηρεσία.

Στη συνέχεια ο Οργανισμός σε επιστολή ημερ. 15.2.2017 προς τον Υπουργό Εσωτερικών, αναφέρει ότι το θέμα είναι πολύ σοβαρό αφού πέραν της νομιμότητας του κτιρίου άπτονται και ζητήματα ασφάλειας και υγείας των επισκεπτών και προσωπικού των μονάδων αφού οι παράνομες κτιριακές τροποποιήσεις επηρεάζουν θέματα πυροπροστασίας, υγειονομικά θέματα, θέματα αδειοδότησης των κολυμβητικών δεξαμενών κ.λπ., ζητώντας όπως το θέμα τεθεί ενώπιον όλων των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι το ΔΣ στις 3.7.2013 αποφάσισε όπως εγκρίνει την προσωρινή αναστολή άσκησης ποινικής δίωξης εναντίον υφιστάμενων (με κατάταξη) ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που προβαίνουν σε επεκτάσεις/τροποποιήσεις χωρίς έγκριση σχεδίων από τον ΚΟΤ, όταν συντρέχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως αυτές κωδικοποιήθηκαν σε σχετική εγκύκλιο ημερ. 12.12.2016.

(β) Ονομασία του ξενοδοχείου «Γ» ως «Γ Hotel & Suites». Αναφορά για το εν λόγω θέμα έγινε και στις επιστολές μας που αφορούσαν στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2013, 31 Δεκεμβρίου 2014 και 31 Δεκεμβρίου 2015.

Η Επιτροπή Ξενοδοχείων, σε συνεδρία της ημερ. 19.12.2014, αποφάσισε να εξεταστεί από την Υπηρεσία και να ενημερωθούν οι επιχειρηματίες ότι, αν επιθυμούν να εξεταστεί περαιτέρω η πρότασή τους για χαρακτηρισμό του Ξενοδοχείου τους ως «Hotel & Suites», θα πρέπει το συντομότερο δυνατόν να υποβάλουν στον Οργανισμό για μελέτη και έγκριση, νέα τροποποιημένα αρχιτεκτονικά σχέδια, με βάση τα οποία θα προτείνεται και η δημιουργία 20 τουλάχιστον σουιτών, η διάταξη και τα εμβαδά των οποίων θα είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους σχετικούς Κανονισμούς.

Σχετική ενημέρωση των επιχειρηματιών για τα πιο πάνω έγινε με επιστολή του Οργανισμού ημερ. 7.1.2015, στην οποία υποδεικνύετο ότι ο χαρακτηρισμός «Suites

Hotel» θα έπρεπε να σταματήσει αμέσως να χρησιμοποιείται, και ότι ο νέος χαρακτηρισμός «Hotel & Suites» θα προστεθεί στο όνομα της μονάδας μετά τη λήψη της σχετικής έγκρισης, ενώ καθίστατο σαφές ότι, σε ενάντια περίπτωση, ο Οργανισμός θα προβεί, χωρίς άλλη προειδοποίηση, στη λήψη των ενδεδειγμένων και προβλεπόμενων από τη νομοθεσία μέτρων. Επίσης στην εν λόγω επιστολή ο Οργανισμός, ενημέρωσε τους επιχειρηματίες ότι, για το χαρακτηρισμό του Ξενοδοχείου τους ως «Hotel & Suites», θα έπρεπε το συντομότερο δυνατόν να υποβάλουν νέα τροποποιημένα αρχιτεκτονικά σχέδια, με βάση τα οποία θα προτείνεται και η δημιουργία 20 τουλάχιστον σουιτών, η διάταξη και τα εμβαδά των οποίων θα είναι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους σχετικούς Κανονισμούς.

Στις 2.12.2015 η Επιτροπή Ξενοδοχείων ενέκρινε τροποποιημένα αρχιτεκτονικά σχέδια και το ΔΣ στις 24.1.2017 προέβηκε σε νέα κατάταξη, η οποία ικανοποιεί τη σχετική απόφαση του ΔΣ ημερ. 15.2.2012, για έγκριση της εμπορικής επωνυμίας «Γ Hotel & Suites». Η επωνυμία εγκρίθηκε από τον Οργανισμό στις 16.2.2017.

Στην Έκθεση Συμμόρφωσης ημερ.17.8.2017 μας αναφέρθηκε ότι, σε επιθεώρηση που έγινε από τον Οργανισμό την 20.3.2017, η εν λόγω ξενοδοχειακή μονάδα εξακολουθούσε να χρησιμοποιεί την ονομασία «Γ Suites Hotel» αντί την επωνυμία «Γ Hotel & Suites».

Αναφέρεται σχετικά ότι με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ημερ. 4.7.2017 δόθηκε παράταση, διάρκειας 6 μηνών στους επιχειρηματίες της εν λόγω ξενοδοχειακής επιχείρησης, ώστε να τους δοθεί ο απαραίτητος χρόνος για να προβούν στις αναγκαίες τροποποιήσεις/αλλαγές που χρειάζεται να γίνουν στα διαφημιστικά έντυπα, στην ιστοσελίδα, στα συμβόλαια και στις επιγραφές του εν λόγω ξενοδοχείου για να συμμορφωθούν πλήρως με την εγκεκριμένη από τον Οργανισμό εμπορική επωνυμία του ξενοδοχείου, δηλαδή «Γ Hotel & Suites».

Σημειώνουμε ότι από πρόσφατο έλεγχο της Υπηρεσίας μας, η εν λόγω ξενοδοχειακή μονάδα φαίνεται ότι εξακολουθεί να χρησιμοποιεί την ονομασία «Γ Suites Hotel» αντί την επωνυμία «Γ Hotel & Suites».

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει άμεσα να λάβει όλα τα ενδεικνυόμενα δικαστικά μέτρα.

10. Μαρίνα Λάρνακας.

Στις 31.12.2016 τα συνολικά έσοδα και έξοδα από τη λειτουργία της μαρίνας Λάρνακας ανήλθαν σε €848.224 (€908.013 το 2015) και €239.267 (€263.695 το 2015) αντίστοιχα.

(α) Υποστατικά στη μαρίνα Λάρνακας. Στις 31.12.2016 στη μαρίνα Λάρνακας λειτουργούσαν 15 υποστατικά, των οποίων η διαχείριση ανατέθηκε σε 13 ενοικιαστές. Σημειώνεται ότι για αριθμό υποστατικών στην μαρίνα Λάρνακας δεν έχουν ανανεωθεί οι συμφωνίες άδειας χρήσης όπως αναφέρεται πιο κάτω:

- (i) Οι συμφωνίες άδειας χρήσης του Καταστήματος Α και των Καταστημάτων Β & Γ με μηνιαίο ενοίκιο €160,61 και €351,97 αντίστοιχα έληξαν στις 31.1.2004 και δεν έχουν ανανεωθεί. Στις 31.12.2016 το οφειλόμενο ποσό ανερχόταν στα €14.812 για το οποίο έχει καταχωριστεί η αγωγή αρ. 10/2017. Εκδόθηκε σχετικό διάταγμα πληρωμής με ισχύ από την 1.1.2018 αλλά μέχρι και την 1.3.2018 δεν είχε εισπραχθεί οποιοδήποτε οφειλόμενο ποσό. Όπως πληροφορηθήκαμε ο Οργανισμός θα προχωρήσει σε νέα δικαστικά μέτρα για έξωση και ανάκτηση των υποστατικών.

- (ii) Η αρχική συμφωνία για τα Καταστήματα Δ και ΣΤ υπογράφηκε την 1.4.2015 και 11.1.2012 αντίστοιχα, με διάρκεια όσο ο ΚΟΤ παραμένει ως ο διαχειριστής της μαρίνας Λάρνακας. Παρατηρήθηκε ότι στη συμφωνία δεν περιλαμβάνεται πρόνοια για αύξηση του ενοικίου.
- (iii) Η ανανέωση της συμφωνίας του Καταστήματος Ε έληξε στις 31.12.1997 και έκτοτε δεν έχει ανανεωθεί. Σε απόφαση του δικαστηρίου (αρ. αγωγής 3191/98) ημερ. 28.1.2002 αναφέρεται ότι γίνεται συμφωνία επί Δικαστηρίου ότι οι εναγόμενοι (ενοικιαστές) θα συνεχίσουν να κατέχουν το ακίνητο με πληρωμή £76,88 (€131,36) μηνιαίως με αύξηση του ποσού κάθε διετία η οποία δεν θα υπερβαίνει το 10% του £76,88 και θα συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων. Παρατηρήθηκε ότι το ενοίκιο παραμένει σταθερό.
- (iv) Η ανανέωση του συμβολαίου του Σταθμού πώλησης καυσίμων έληξε στις 30.11.1996 και έκτοτε δεν έχει ανανεωθεί. Σε απόφαση του δικαστηρίου (αρ. αγωγής 3189/98) ημερ. 28.1.2002 αναφέρεται ότι γίνεται συμφωνία επί Δικαστηρίου ότι οι εναγόμενοι (ενοικιαστές) θα συνεχίσουν να κατέχουν το ακίνητο με πληρωμή £273 (€466,49) μηνιαίως με αύξηση του ποσού κάθε διετία η οποία δεν θα υπερβαίνει το 10% και θα συμφωνείται μεταξύ των συμβαλλομένων. Σήμερα καταβάλλεται ενοίκιο ύψους €513,09 μηνιαίως.
- (v) Το συμβόλαιο σε συγκεκριμένο σωματείο έληξε στις 31.10.1999 και δεν έχει έκτοτε ανανεωθεί. Σύμφωνα με αλληλογραφία του Οργανισμού, το σωματείο είχε υποχρέωση με δικά του έξοδα να κατασκευάσει λυόμενο κτίριο για να χρησιμοποιείται για συνεδρίες, μαθήματα και άλλες δραστηριότητες, αλλά το μετέτρεψε σε κέντρο αναψυχής. Κατά το 2015 ο Οργανισμός ετοίμασε σχετική συμφωνία η οποία δεν υπογράφηκε από το σωματείο. Στις 10.1.2017 ζητήθηκε νομική συμβουλή κατά πόσο οι πράξεις του εν λόγω σωματείου συνιστούσαν παραβίαση της συμφωνίας και ποιες θα έπρεπε να είναι οι ενέργειες του Οργανισμού για ανάκτηση της κατοχής του υποστατικού. Ο Νομικός Σύμβουλος απάντησε ότι οι πράξεις του σωματείου συνιστούσαν παραβίαση της συμφωνίας και ο Οργανισμός θα έπρεπε να αποστείλει επιστολή τερματισμού της συμφωνίας λόγω παραβίασης των όρων αυτής (αλλαγή χρήσης) και μετά τον τερματισμό να προχωρήσει στη λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον του αδειούχου για έξωση και ανάκτηση της κατοχής. Παρόλο που το Διοικητικό Συμβούλιο στη συνεδρία του 28.2.2017 ενέκρινε τον πιο πάνω χειρισμό, εντούτοις ο Οργανισμός δεν έχει υλοποιήσει την πιο πάνω απόφαση/γνωμάτευση.

Σύσταση: Να εξεταστεί γιατί δεν υπήρξε συμμόρφωση με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και να ενημερωθούμε σχετικά.

(β) Εισπρακτέα τέλη ελλιμενισμού στη Μαρίνα Λάρνακας. Όπως πληροφορηθήκαμε, η παρακολούθηση και καταχώριση στο λογιστικό σύστημα των οφειλόμενων τελών ελλιμενισμού, τα οποία σύμφωνα με στοιχεία του λογιστικού συστήματος στις 10.10.2017 ανέρχονταν, μετά τη μείωση της πρόνοιας για επισφαλείς χρεώστες ύψους €44.724, σε €357.562 στις 31.12.2016, (€332.831 στις 31.12.2015), πραγματοποιείται ανά μεγάλα χρονικά διαστήματα (κάθε 3 – 4 μήνες) με τη χρήση των φυσικών φακέλων που τηρούνται για κάθε σκάφος. Οι καθυστερημένοι έλεγχοι, υπολογισμοί και καταχωρίσεις των χρεωστικών υπολοίπων στο λογιστικό σύστημα, με τον

τρόπο που διενεργούνται, αυξάνουν τον κίνδυνο λάθους, οδηγούν σε αυξημένο διοικητικό κόστος και καθιστούν δύσκολη την παρακολούθησή τους.

Σύσταση: Με στόχο την ελαχιστοποίηση του διοικητικού κόστους και τον περιορισμό των λαθών, θα πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες τροποποιήσεις στο λογισμικό σύστημα έτσι ώστε να υπολογίζονται και να καταχωρίζονται αυτόματα και έγκαιρα οι οφειλές.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι η προώθηση τροποποιήσεων στο λογισμικό σύστημα δεν προωθείται λόγω της εκκρεμότητας που υπάρχει για την ιδιωτικοποίηση της Μαρίνας.

11. Σχέδιο Κινήτρων για επενδύσεις αειφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απένταξη έργου «Λιμανάκι - Ολοκληρωμένη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της ξενοδοχειακής μονάδας Δ».

Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΓΔ ΕΠΣΑ), με επιστολή της στις 16.4.2015, προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, απαίτησε την απένταξη του πιο πάνω έργου (Απόφαση Ένταξης ημερ. 2.7.2010), με βάση την τελική θέση της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο ΚΟΤ (Ενδιάμεσος Φορέας) και συγκεκριμένα η Επιτροπή Έγκρισης Επενδύσεων, ως το αρμόδιο όργανο, προχώρησε στις 6.7.2015 με Απόφαση Απένταξης Έργου. Όπως αναφέρεται στην επιστολή της ΓΔ ΕΠΣΑ, η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), ακόμα και μετά την υποβολή πρόσθετων διευκρινίσεων από την Αρχή Ελέγχου στις 3.11.2014 σε σχέση με τη διαδικασία αξιολόγησης και την απόφαση έγκρισης του έργου που ακολουθήθηκαν από τον Οργανισμό, παραμένει ότι το έργο δεν ήταν επιλέξιμο για ένταξη στο πιο πάνω Σχέδιο. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται σχετικά, οι δαπάνες που πιστοποιήθηκαν στην ΕΕ στα πλαίσια του έργου θα πρέπει να αφαιρεθούν στο σύνολο τους με οικονομική διόρθωση ύψους €765.486 (επιλέξιμη δημόσια δαπάνη/χορηγία) και €1.421.617 (επιλέξιμη ιδιωτική συμμετοχή/δαπάνη δικαιούχου).

Όπως επίσης αναφέρεται στην πιο πάνω επιστολή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, επειδή η οικονομική διόρθωση δεν προκύπτει από λάθος του Δικαιούχου, αλλά από την εφαρμογή λανθασμένης διαδικασίας αξιολόγησης από τον Οργανισμό (Ενδιάμεσος Φορέας), δεν τίθεται θέμα ανάκτησης από τον Δικαιούχο των καταβληθέντων ποσών, αφού η σύμβαση που υπογράφηκε με τον Δικαιούχο, του δημιουργεί έννομο δικαίωμα. Όπως περαιτέρω αναφέρεται, η χορηγία που καταβλήθηκε στον Δικαιούχο από τον Οργανισμό θα πρέπει να βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον Προϋπολογισμό του Οργανισμού, αφού δεν είναι επιλέξιμη για να συγχρηματοδοτηθεί λόγω λάθους της διοίκησης, και επομένως θα πρέπει να γίνει αντίστοιχη μείωση της κρατικής χορηγίας που λαμβάνει ο Οργανισμός. Προς τον σκοπό αυτό, έγινε παράκληση όπως, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, στον οποίο κοινοποιήθηκε η εν λόγω επιστολή, προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται σε σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού προς το ΔΣ στις 7.7.2015, το όλο θέμα προέκυψε από την απουσία στον Οδηγό Ελέγχου του Σχεδίου της μεθόδου υπολογισμού του δείκτη οικονομικών δεδομένων που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια. Σύμφωνα με την

Υπηρεσία Οικονομικού Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η απουσία της εν λόγω μεθόδου εκ των προτέρων (δηλαδή στον Ενημερωτικό Οδηγό) δεν ήταν συμβατή με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας. Θεωρήθηκε ότι η έλλειψη πληροφόρησης/άγνοια, ως προς τον τρόπο που θα υπολογιζόταν ο δείκτης, πιθανόν να απέτρεψε/αποθάρρυνε δυνητικούς αιτητές από το να υποβάλουν αίτηση στα πλαίσια του Σχεδίου. Επιπλέον, η παράλειψη αυτή κατέστησε το σύστημα αξιολόγησης αδύναμο και επιρρεπές σε αλλαγές. Συγκεκριμένα, άφησε περιθώριο για διαφοροποιήσεις στις μεθόδους υπολογισμού του εν λόγω δείκτη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, για υπολογισμό του σε διαφορετικά δεκαδικά σημεία κ.ο.κ.

Κατόπιν διαβίβασης στις 14.10.2015 από το Υπουργείο ΕΕΒΤ στην Υπηρεσία μας της Έκθεσης της ΥΕΕ του Οργανισμού, σχετικά με τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την ένταξη της ξενοδοχειακής μονάδας Δ στο πιο πάνω Σχέδιο και παράκληση όπως παραθέσουμε τις απόψεις/παρατηρήσεις μας, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ΕΕΒΤ στις 30.12.2015 η οποία κοινοποιήθηκε στην τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού ανέφερε τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν μας, η Υπηρεσία μας υιοθετεί το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η ΥΕΕ του Οργανισμού, σύμφωνα με το οποίο, εκ του αποτελέσματος, δηλαδή της απένταξης του έργου στις 16.4.2015, κατόπιν οδηγιών των Υπηρεσιών της ΕΕ, αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή Έγκρισης Επενδύσεων (ΕΕΕ) θα έπρεπε να είχε αποδεχθεί την εισήγηση της Ομάδας Αξιολόγησης (ΟΑ) και να μην προχωρήσει στην ένταξη του έργου στο πιο πάνω Σχέδιο.

(β) Η Υπηρεσία μας επιβεβαίωσε, επίσης, τις διαπιστώσεις, οι οποίες αναφέρονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού και αφορούν σε λανθασμένους χειρισμούς στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την έγκριση της αίτησης της εν λόγω ξενοδοχειακής μονάδας. Συναφώς αναφέρεται ότι, παρόλο που στον Ενημερωτικό Οδηγό του Σχεδίου δεν καθοριζόταν η μέθοδος υπολογισμού του δείκτη οικονομικών δεδομένων που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια, στα μέλη της ΟΑ φαίνεται να ήταν ξεκάθαρη η μέθοδος υπολογισμού του εν λόγω δείκτη, αφού την εφαρμόσαν στις αξιολογήσεις όλων των αιτήσεων, καθώς και της συγκεκριμένης. Σημειώνεται ωστόσο ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ΕΕΕ χρησιμοποίησε διαφορετική μέθοδο σε σχέση με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από την ΟΑ για τον υπολογισμό του εν λόγω δείκτη, στη βάση της οποίας στήριξε, μεταξύ άλλων λόγων, την απόφασή της να μην υιοθετήσει την εισήγηση της ΟΑ για απόρριψη της αίτησης, αλλά να την εγκρίνει.

Επισημαίνεται επίσης ότι, ο πιο πάνω δείκτης υπολογίστηκε από την ΟΑ με βάση καινούργιες (μη εξελεγμένες) οικονομικές καταστάσεις που ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν εκ των υστέρων, κατόπιν απαίτησης της αιτήτριας εταιρείας. Συγκεκριμένα, η εταιρεία ζήτησε όπως υποβληθούν από τους ελεγκτές της, ισολογισμοί των ετών 2005-2007, όπως θα παρουσιάζονταν εάν η επανεκτίμηση της γης και των κτιρίων γινόταν το 2005 αντί το 2006. Σημειώνεται ότι οι ελεγκτές της εταιρείας με επιστολή τους στις 22.1.2010 υπέβαλαν τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες δεν έφεραν υπογραφή ούτε από τους συμβούλους της εταιρείας, ούτε και από τους ίδιους, σημειώνοντας ότι ετοιμάστηκαν για σκοπούς των αιτητών και ότι δεν αντικαθιστούν τις ήδη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις. Λαμβάνοντας υπόψη ότι στον Ενημερωτικό Οδηγό προβλεπόταν η υποβολή εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων, αναφέραμε ότι θεωρούμε τις ενέργειες για

έγκριση, τελικά, της αίτησης της εν λόγω ξενοδοχειακής μονάδας από την ΕΕΕ, στη βάση μη εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων, λανθασμένες.

(γ) Η Υπηρεσία μας επιβεβαίωσε, επίσης, τις αναφορές που γίνονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού, σχετικά με τις Εκθέσεις που είχαν υποβληθεί από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας (ΥΕΕΔ) και συγκεκριμένα ότι, ενώ, αρχικά, η ΥΕΕΔ είχε επισημάνει τον διαφορετικό τρόπο υπολογισμού του οικονομικού δείκτη που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια της συγκεκριμένης αίτησης και είχε επιβάλει ποινή, τελικά, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν τίθετο θέμα απένταξης της συγκεκριμένης πράξης ούτε και οποιαδήποτε οικονομική διόρθωση επί αυτής.

(δ) Πέραν των όσων αναφέρονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού, από περαιτέρω έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας, παρατηρήθηκε ότι οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν αρχικά, από την εν λόγω εταιρεία, δεν ήταν πιστοποιημένες (ως ακριβή αντίγραφα) όπως προέβλεπε ο Ενημερωτικός Οδηγός του Σχεδίου, ωστόσο είχαν γίνει αποδεκτές από την ΟΑ. Το γεγονός αυτό, κατά την άποψή μας συνιστά λανθασμένη εφαρμογή των προνοιών του Σχεδίου.

Μάλιστα, όπως παρατηρήσαμε, σύμφωνα με σχετική Σημείωση Λειτουργού της ΓΔ ΕΠΣΑ (ως Διαχειριστική Αρχή), σε υπολογισμούς του πιο πάνω δείκτη που διενήργησε, εκ των υστέρων, με διάφορα σενάρια, ο ισολογισμός στις οικονομικές καταστάσεις του 2007 δεν ήταν ισοσκελισμένος, γεγονός το οποίο, ωστόσο, δεν διερευνήθηκε περαιτέρω. Η Υπηρεσία μας, επιβεβαιώνοντας την πιο πάνω αναφορά, καθώς επίσης το γεγονός ότι οι οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν δεν ήταν πιστοποιημένες, προχώρησε στην εξασφάλιση από τον ελεγκτικό οίκο πιστού αντίγραφου των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2005 – 2007. Από σύγκριση των εν λόγω οικονομικών καταστάσεων με τις υποβληθείσες από την αιτήτρια εταιρεία οικονομικές καταστάσεις, παρατηρήσαμε ότι ποσά που περιλαμβάνονται στον ισολογισμό των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2007 και αφορούν στον δανεισμό, ο οποίος αποτελούσε σημαντική παράμετρο για την αξιολόγηση της αίτησης, παρουσιάζονται με μικρότερα ποσά, γεγονός που δεικνύει ότι, οι υποβληθείσες, ως εξελεγμένες, οικονομικές καταστάσεις του 2007 ήταν παραποιημένες.

(ε) Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως:

- (i)** Ο Οργανισμός προχωρήσει στη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας για διαπίστωση τυχόν ευθυνών για παραλείψεις και/ή λανθασμένες ενέργειες λειτουργών του, που είχαν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του Κράτους, αφού με απόφαση της ΕΕ το έργο δεν ήταν επιλέξιμο για ένταξη στο Σχέδιο και οι δαπάνες που πιστοποιήθηκαν στην ΕΕ αφαιρέθηκαν στο σύνολό τους με οικονομική διόρθωση.
- (ii)** Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν από την εν λόγω εταιρεία ως εξελεγμένες, ήταν παραποιημένες, μελετηθεί το ενδεχόμενο η εν λόγω εταιρεία να επιστρέψει το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης εντόκως, σύμφωνα με την πρόνοια του Ενημερωτικού Οδηγού του Σχεδίου αρ. 7.6.1, στην οποία αναφέρεται ότι, αν διαπιστωθεί ότι πριν ή/και μετά την έγκριση της επένδυσης και την παροχή της ενίσχυσης έχουν υποβληθεί ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία και πληροφορίες, τότε αν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης εντόκως. Παράλληλα, εισηγηθήκαμε

όπως το θέμα παραπεμφθεί στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αφού ενδεχομένως να προκύπτουν ποινικά αδικήματα.

Το Υπουργείο ΕΕΒΤ παρέπεμψε το θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και όπως έχουμε πληροφορηθεί, διεξάγονται από το Τμήμα Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων Αμμοχώστου εξετάσεις για πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Το ΔΣ του Οργανισμού στις 14.3.2017 αποφάσισε να αναμένει το πόρισμα της Αστυνομίας και μετά να αποφασιστεί κατά πόσο:

(α) Ο Οργανισμός θα κινηθεί νομικά για να εισπράξει τα λεφτά του και

(β) Θα δώσει οποιεσδήποτε οδηγίες για τη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας εναντίον υπαλλήλων του που χειρίστηκαν το θέμα.

Ζητήσαμε όπως η Υπηρεσία μας τηρείται ενήμερη για τις εξελίξεις.

12. Συνεργασία Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού με Οργανωτές Ταξιδιών (Ο.Τ.) Εξωτερικού και με Αερομεταφορείς.

(α) **Δαπάνη.** Οι συνολικές δαπάνες των Κονδυλίων «Διαφημίσεις και Τουριστική Προβολή – Συνεργασία με Τουριστικούς Εταίρους στο Εξωτερικό», «Διαφημίσεις και Τουριστική Προβολή – Σχέδιο Ανάπτυξης Χειμερινού Τουρισμού» και «Σχέδιο Αεροπορικών Γραμμών», για το 2016, σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το λογιστικό σύστημα στις 16.10.2017, ανήλθαν σε €13.239.094. Οι εν λόγω δαπάνες αφορούν σε κοινές διαφημιστικές ενέργειες, με τη συνεισφορά του Οργανισμού να ανέρχεται στο 75% του κόστους των ενεργειών διαφήμισης των Ο.Τ. και άλλων εταιρών στο εξωτερικό, και σε διαφήμιση στα μέσα των Ο.Τ. και άλλων εταιρών στο εξωτερικό, με βάση τη Πολιτική Συνεργασίας που εγκρίθηκε στις 7.6.2006 από τον τότε Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και την απόφαση που λήφθηκε σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 16.1.2008 με τους τότε Υπουργούς Οικονομικών και Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού.

(β) **Συνεργασίες με Ο.Τ. εξωτερικού.** Όπως αναφέρθηκε στις επιστολές μας αναφορικά με τον έλεγχο του Οργανισμού για τα έτη 2013 και 2014, ο Οργανισμός είχε προχωρήσει σε τριετείς διαφημιστικές συνεργασίες με τρεις Ο.Τ. για την περίοδο καλοκαίρι 2014 – χειμώνας 2017/2018, συνολικού ποσού €8.538.000 που αφορούσαν στις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας, χωρίς να συνομολογηθούν γραπτές συμφωνίες (οι συνεργασίες προωθήθηκαν στη βάση αλληλογραφίας που αντάλλαξε ο Οργανισμός και οι Ο.Τ.).

Όπως είχαμε παρατηρήσει, συμφωνήθηκαν πολύ μεγαλύτερα ποσά από αυτά που ίσχυαν τις προηγούμενες περιόδους για άφιξη τουριστών και σημειώσαμε ότι δεν φαινόταν να δικαιολογείτο η σημαντική αύξηση του κόστους που καταβλήθηκε.

Οι πιο πάνω συμβάσεις θεωρήθηκαν από τον Οργανισμό ότι εμπίπτουν στο άρθρο 33(α)(ii) του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου 12(Ι)/2006, εφόσον ο Οργανισμός επιθυμούσε να συμβληθεί με συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς και ως εκ τούτου οι σχετικές συμβάσεις συνάπτονταν με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Όπως ωστόσο παρατηρήσαμε, δεν είχαν υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με κοινοποίηση στην Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, αντίγραφα των εγγράφων του διαγωνισμού στα οποία να αναφέρονται οι λόγοι προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, οι όροι της διαπραγμάτευσης και τα ονόματα των

οικονομικών φορέων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, όπως προβλέπεται στους περί της Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων σχετικούς Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 242/2012). Ούτε και κλήθηκαν, ο Γενικός Ελεγκτής και ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας να συμμετέχουν ως παρατηρητές σε συνεδρίες των αρμόδιων οργάνων (επιτροπές αξιολόγησης και συμβούλια προσφορών) που χειρίστηκαν τις πιο πάνω υποθέσεις.

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας για το έτος 2014, παρατηρήθηκε ότι ο Οργανισμός, κατά την περίοδο Ιούνιος 2014 – Οκτώβριος 2014, είχε προβεί σε συνεργασίες με άλλους τέσσερεις Ο.Τ., συνολικού ποσού €6.047.000 που αφορούσαν στις αγορές της Γερμανίας και της Ελβετίας, ενώ κατά τον έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας, για το έτος 2015, παρατηρήθηκε ότι στις 22.12.2015 το ΔΣ του Οργανισμού αποφάσισε όπως, για την καλοκαιρινή περίοδο και τη χειμερινή περίοδο 2016-2017, προβεί σε συνεργασία με ακόμα ένα Ο.Τ. από το Ηνωμένο Βασίλειο συνολικού ύψους €519.270, με τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους άλλους δύο Βρετανούς Ο.Τ. όσον αφορά τα ποσά που θα δίνονται για την κάθε άφιξη τουρίστα και την ημερομηνία λήξης των τριετών συμφωνιών. Περαιτέρω σημειώνεται ότι κατά τον πρόσφατο έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας, για το έτος 2016, παρατηρήθηκε ότι ο Οργανισμός έχει προβεί σε συνεργασία με ακόμα δύο Ο.Τ. για τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας και της Ελβετίας, συνολικού ύψους €665.000, με τους ίδιους όρους (όσον αφορά τα ποσά που θα δίνονται για την κάθε άφιξη τουρίστα και την ημερομηνία λήξης των συμφωνιών) που ισχύουν και για τους άλλους Ο.Τ., με τους οποίους ο Οργανισμός έχει ήδη συνάψει συμφωνίες, κατόπιν σχετικών αποφάσεων του ΔΣ του Οργανισμού στις 21.6.2016, στις 22.12.2016 και 28.2.2017 αντίστοιχα. Οι εν λόγω τελευταίες συνεργασίες έγιναν στα πλαίσια των υποδείξεων της Υπηρεσίας μας για ίση μεταχείριση των συνεργατών του Οργανισμού, αφού στις υπό αναφορά χώρες εξακολουθούν να ισχύουν οι τριετείς συμφωνίες.

Όπως επισημάναμε σχετικά, η τεράστια σημασία του τουρισμού για την οικονομία του τόπου μας, δεν μπορεί να αποτελεί λόγο για έλλειψη διαφάνειας στη διαχείριση δημόσιου χρήματος.

Το εν λόγω θέμα συζητήθηκε σε συνάντηση που έγινε στο Υπουργείο ΕΕΒΤ στις 5.9.2014, στην οποία επιβεβαιώθηκε η ανάγκη καταρτισμού ενός κατάλληλα τεκμηριωμένου σχεδίου στο οποίο θα παρουσιάζεται, για κάθε χώρα ξεχωριστά, η διαδικασία με την οποία θα μπορεί να προωθείται διαφημιστική εκστρατεία μέσω Ο.Τ., με τρόπο ώστε:

- Να υπάρχει βέλτιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου Κονδυλίου,
- Να διασφαλίζεται η ανταποδοτικότητα των χρημάτων που θα διατίθενται και τα οποία δεν θα υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα στον Προϋπολογισμό,
- Να προάγεται η διασπορά του κινδύνου που δημιουργείται όταν υπάρχει συγκέντρωση μεταφοράς μεγάλου αριθμού τουριστών από μικρό αριθμό Ο.Τ.,
- Να μειώνονται οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες για εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας και
- Να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης.

Αποφασίστηκε επίσης ότι ο Οργανισμός θα έπρεπε άμεσα να καταρτίσει πλάνο για σταδιακή απεμπλοκή από τέτοιου είδους προώθηση του τουριστικού προϊόντος.

Στα πλαίσια των διαμειφθέντων στην πιο πάνω συνάντηση, το ΔΣ του Οργανισμού, με σχετικές αποφάσεις του στις 26.7.2016 και 6.9.2016, προέβη στην έγκριση νέων εσωτερικών κανονισμών που αφορούν στις συνεργασίες με Ο.Τ., στους οποίους, όπως αναφέρεται σε σχετικό σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού, ημερ. 10.7.2016, έχουν ληφθεί υπόψη οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας. Επίσης με άλλες αποφάσεις το ΔΣ του Οργανισμού προέβη στην έγκριση Σχεδίων Συνεργασίας με Ο.Τ. για τις αγορές της Ρωσίας, Πολωνίας, Ολλανδίας, Κίνας, ενώ πρόσφατα έχει προβεί στην έγκριση Σχεδίων Συνεργασίας με Ο.Τ. για τις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και των Βόρειων Χωρών.

Σύσταση: Με την λήξη των πιο πάνω τριετών συμφωνιών στις αγορές της Γερμανίας και Ελβετίας, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε:

- (i) την κατάρτιση διάφανων και τεκμηριωμένων σχεδίων προώθησης διαφημιστικής εκστρατείας καθώς επίσης την περαιτέρω επέκτασή τους σε πιθανές αγορές άλλων χωρών.
- (ii) την παρακολούθηση σε συνεχή βάση των αποτελεσμάτων των διαφόρων Σχεδίων, και τη λήψη κατάλληλων ενεργειών. Ο Οργανισμός θα πρέπει να αξιολογεί σε συνεχή βάση το κόστος των εν λόγω Σχεδίων σε σχέση με το όφελος που προκύπτει.

(γ) **Συνεργασίες με Αερομεταφορείς.** Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι ο Οργανισμός, σε μια προσπάθεια άμβλυσης του προβλήματος της μη επαρκούς απευθείας αεροπορικής σύνδεσης της Κύπρου με δυνητικές πηγές τουρισμού, εφαρμόζε τα τελευταία χρόνια, σε ad hoc βάση, άτυπες ενέργειες συνεργασίας προβολής, σε ίδια μέσα που διαθέτουν αεροπορικές εταιρείες.

Στα πλαίσια της συνομολόγησης των εν λόγω συμφωνιών, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δεν εφαρμόστηκαν οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Με στόχο τη διασφάλιση της εφαρμογής των πιο πάνω αρχών, καθώς επίσης, όπως αναφέρεται σε σχετικό σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού, ημερ. 2.7.2015, την αποφυγή των προβλημάτων που παρουσιάζονται στις διαδικασίες παρακολούθησης και λογιστικού ελέγχου των εν λόγω συνεργασιών, λόγω των μερικών ή και εξ ολοκλήρου διακοπών του χειμερινού πτητικού προγράμματος των αεροπορικών εταιρειών, εγκρίθηκε στις 15.9.2015 από το ΔΣ του Οργανισμού, «Γενικό Πλαίσιο Διαπραγμάτευσης Συνεργασιών με Αερομεταφορείς». Με βάση το εν λόγω Πλαίσιο εγκρίθηκαν από το ΔΣ, στις 26.7.2016 και 6.9.2016, «Εσωτερικοί Κανονισμοί που αφορούν τις Συνεργασίες με αεροπορικές εταιρείες» στους οποίους, όπως αναφέρεται σε σχετικό σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού, ημερ. 10.7.2016, έχουν ληφθεί υπόψη οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας.

Σύμφωνα με τους εν λόγω κανονισμούς η συνεργασία με αεροπορικές εταιρείες θα διέπεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Επίσης, η συνεργασία θα περιορίζεται αποκλειστικά σε περιπτώσεις δρομολόγησης νέων πτήσεων ή/και επέκτασης πτήσεων σε μη εξυπηρετούμενες περιόδους, στη βάση κριτηρίων επιλεξιμότητας και θα έχει συγκεκριμένη διάρκεια (3 έτη), ώστε να μην διαιωνίζεται και να δημιουργεί εξαρτήσεις και στρεβλώσεις.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι ο Οργανισμός έχει από το 2014 προχωρήσει στον καταρτισμό σχεδίων συνεργασίας τόσο με Ο.Τ.

Εξωτερικού όσο και με Αερομεταφορείς στη βάση των υποδείξεων της Υπηρεσίας μας. Πλήρης συμμόρφωση και οριστική επίλυση του προβλήματος θα επέλθει εντός του 2018, οπότε και θα εκπνεύσουν όλες οι προηγούμενες τριετείς συμφωνίες που αφορούν τις αγορές της Γερμανίας και Ελβετίας.

13. Αγορά Νομικών Υπηρεσιών.

(α) Η Επιτροπή Προσφορών του Οργανισμού σε συνεδρία της στις 23.6.2015 αποφάσισε όπως εγκρίνει την ανανέωση της συνεργασίας με τον νομικό σύμβουλο με τον οποίο ο Οργανισμός διατηρεί μακροχρόνια συνεργασία (από 1.12.1999) για περίοδο ενός έτους με δικαίωμα παράτασης του συμβολαίου συνεργασίας για δύο πρόσθετες μονοετείς περιόδους έναντι της υφιστάμενης ετήσιας αμοιβής του ύψους €11.470 πλέον τα δικηγορικά έξοδα που επιδικάζονται από το Δικαστήριο ή την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών στις υποθέσεις που εκπροσωπεί τον Οργανισμό. Επίσης η Επιτροπή Προσφορών του Οργανισμού σε συνεδρία της στις 4.4.2017 αποφάσισε όπως ανανεώσει το συμβόλαιο του Νομικού Συμβούλου για την περίοδο 23.6.2017 μέχρι 23.6.2018 με τους ίδιους όρους και αμοιβή.

Σημειώνεται ότι στην έκθεση Συμμόρφωσης του Οργανισμού για το 2015, ημερ. 17.8.2017, προς τον ΓΔ του Υπουργείου ΕΕΒΤ αναφέρεται ότι με την λήξη του συμβολαίου συνεργασίας του υφιστάμενου Νομικού Συμβούλου, θα εφαρμοστεί η σχετική σύσταση της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση: Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να γίνουν έγκαιρα οι απαιτούμενες διεργασίες για την επιλογή του νομικού Συμβούλου η οποία θα πρέπει να γίνεται στη βάση της εγκυκλίου Γ/ΛΑΑΔΣ 76 ημερ. 27.4.2016. Εκτενής αναφορά για το θέμα έγινε από την Υπηρεσία μας στην επιστολή ελέγχου του Οργανισμού για το έτος 2015.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μας πληροφόρησε ότι με τη λήξη του συμβολαίου συνεργασίας με το Γραφείο του υφιστάμενου Νομικού Συμβούλου, θα εφαρμοστεί η πιο πάνω σύσταση.

(β) **Τήρηση μητρώου αγωγών.** Για καλύτερη παρακολούθηση και έλεγχο των ποσών που καταβάλλονται για δικαστικά και δικηγορικά έξοδα σε σχέση με τις αγωγές, προσφυγές που καταχωρίζονται ενώπιον δικαστηρίων, η Υπηρεσία μας εισηγείται την τήρηση σχετικού μητρώου αγωγών/προσφυγών στο οποίο να καταγράφονται, για κάθε υπόθεση ξεχωριστά, τα στοιχεία/πληροφορίες που είναι αναγκαία για τον έλεγχο των τιμολογίων που υποβάλλονται για πληρωμή, καθώς επίσης και οι σχετικές πληρωμές που διενεργούνται. Τα τιμολόγια θα πρέπει να φέρουν σαφή ένδειξη ότι διεξήχθη έλεγχος και επιβεβαιώθηκε τόσο το ύψος των χρεώσεων όσο και ο αριθμός εμφανίσεων για οδηγίες ή ακρόαση κ.λπ.

Αναφέρεται σχετικά ότι, για τις ποινικές υποθέσεις τηρείται ηλεκτρονικό μητρώο αγωγών μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Επιχειρησιακών Πόρων (ERP).

14. Αναδιάρθρωση των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού.

(α) Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες επιστολές μας, μετά από μελέτη που διενεργήθηκε σχετικά με την αναδιοργάνωση των Γραφείων Εξωτερικού, ο Οργανισμός κατά το 2012 - 2014 προχώρησε στον τερματισμό της λειτουργίας 8 Γραφείων Εξωτερικού. Σύμφωνα με στοιχεία που μας δόθηκαν από τον Οργανισμό, για τα υπόλοιπα 15 Γραφεία του Οργανισμού έγιναν διάφορες ενέργειες μείωσης των λειτουργικών τους εξόδων κυρίως με τη συστέγαση 10 Γραφείων σε Πρεσβείες και Προξενεία της Δημοκρατίας, τη μείωση των ενοικίων και τις μεταστεγάσεις σε οικονομικότερους χώρους, ενώ προωθούνται περαιτέρω ενέργειες για μείωση του

στεγαστικού κόστους. Οι συνολικές δαπάνες των Γραφείων Εξωτερικού μειώθηκαν κατά €1.701.374 μεταξύ των ετών 2013 και 2015, από το οποίο ποσό ύψους €953.817 αφορά στο κλείσιμο Γραφείων Εξωτερικού.

Αναφέρεται σχετικά ότι στις 9.2.2016 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε Γενικό Πλαίσιο Λειτουργίας των Γραφείων ΚΟΤ Εξωτερικού και στις 2.5.2017 ενέκρινε τις αποφάσεις της Επιτροπής Μάρκετινγκ σε ότι αφορά την αναδιοργάνωση, αναδιάρθρωση και στελέχωση των Γραφείων Εξωτερικού, σύμφωνα με τις οποίες θα προχωρούσαν σε προσλήψεις και τοποθετήσεις προσωπικού και αναβαθμίσεις γραφείων σε περιφερειακά γραφεία με βάση το προτεινόμενο Πλαίσιο Στελέχωσης και Λειτουργίας Γραφείων Εξωτερικού ΚΟΤ. Σε νέα απόφαση στις 5.9.2017 το ΔΣ αποφάσισε όπως ο Οργανισμός προβεί άμεσα στην πλήρωση των 9 κενών θέσεων στα Γραφεία Εξωτερικού και ζητήθηκαν 10 νέες θέσεις με ταυτόχρονη κατάργηση 6 κενών θέσεων.

Σύσταση: Επανεξέταση του θέματος της λειτουργίας και της αναδιάρθρωσης των Γραφείων Εξωτερικού, μετά την πρόσληψη προσωπικού. Επίσης, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Εξωτερικών, να μελετηθεί το ενδεχόμενο όπως, για σκοπούς εξοικονόμησης πόρων, η συνεργασία ορισμένων Γραφείων Εξωτερικού με Διπλωματικές Αποστολές, που ήδη υπάρχει, επεκταθεί και σε άλλα Γραφεία.

(β) Γραφείο στο Ντουμπάι. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι στο εν λόγω Γραφείο, από τις 11.6.2014, δεν απασχολείται κανένας υπάλληλος. Σημειώνεται ότι για την περίοδο 1.7.2014-31.12.2016 ο Οργανισμός επιβαρύνθηκε με συνολικό ποσό ενοικίων ύψους €35.177 (συστέγαση με το Εμπορικό Κέντρο της Δημοκρατίας στο Ντουμπάι).

Αναφέρεται σχετικά ότι στον Προϋπολογισμό για το έτος 2018 εγκρίθηκε σχετική πρόνοια για πρόσληψη προσωπικού που θα στελεχώσει το Γραφείο.

15. Οφειλές του Οργανισμού προς το Υπουργείο Εξωτερικών.

Ο Οργανισμός διατηρεί 15 γραφεία στο εξωτερικό, 10 από τα οποία συστεγάζονται με διπλωματικές αποστολές. Στις περιπτώσεις συστεγασής των γραφείων οι διπλωματικές αποστολές αναλαμβάνουν την πληρωμή των κοινών εξόδων και ο Οργανισμός οφείλει να καταβάλει το μερίδιο του προς το Υπουργείο Εξωτερικών. Εξαιρέση αποτελεί το γραφείο στο Τελ Αβίβ το οποίο δεν διατηρεί ταμείο, και ως εκ τούτου οι δαπάνες του πληρώνονται από την Πρεσβεία. Επιπρόσθετα σε ορισμένες χώρες όπου ο Οργανισμός δεν διατηρεί γραφείο, οι Διπλωματικές Αποστολές αναλαμβάνουν την πληρωμή δαπανών εκ μέρους του Οργανισμού.

Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού, στις 31.12.2016 η οφειλή του Οργανισμού προς το Υπουργείο Εξωτερικών ανήλθε στα €575.046,92 όπως παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

	ΥΠΟΛΟΙΠΟ 31.12.2016 €
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΤΕΛ-ΑΒΙΒ ΣΗΜ 1	397.913,42
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΙΣΠΑΝΙΑ	1.846,34
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΜΟΣΧΑ	17.054,03
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	4.200,00
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ	1.302,12
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΑΓ.ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	7.196,56
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΛΟΝΔΙΝΟ	15.449,93

ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΓΑΛΛΙΑ	7.528,05
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΑΘΗΝΑ	6.689,40
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΣΑΜΑΡΑ	1.194,77
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΚΟΥΒΕΙΤ	1.500,00
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΒΑΡΣΟΒΙΑ	22.713,46
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΚΡΑΣΝΟΤΑΡ	7.833,33
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΟΥΠΟΛΗ	3.982,56
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΚΙΕΒΟ	23.821,40
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΒΕΡΟΛΙΝΟ	640,50
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΚΑΙΡΟ	2,23
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΒΗΡΥΤΟΥ	5.784,20
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΝΕΟ ΔΕΛΧΙ	4.011,12
ΑΝΕΞΑΡΓΥΡΩΤ.ΕΠΙΤΑΓ.ΤΕΛ ΑΒΙΒ ΣΗΜ 2	45.417,50
	576.080,92
ΥΠ.ΕΞΩΤ.ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ - ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ	-1.034,00
	575.046,92

ΣΗΜ 1. Το ποσό των €397.913,42 αφορά στις δαπάνες του γραφείου στο Τελ Αβίβ για την περίοδο Νοέμβριος 2014 μέχρι Δεκέμβριο 2016, οι οποίες ενώ έχουν πληρωθεί από την Πρεσβεία, η καταβολή του ποσού από τον Οργανισμό εκκρεμεί.

ΣΗΜ 2. Αφορά 7 επιταγές οι οποίες εκδόθηκαν κατά το 2016 προς το Υπουργείο Εξωτερικών για δαπάνες της περιόδου Σεπτέμβριο – Δεκέμβριο 2014 του γραφείου στο Τελ Αβίβ αλλά δεν υπογράφηκαν και δεν παραδόθηκαν στο Υπουργείο για εξόφληση του υπολοίπου.

Σημειώνεται ότι στις 29.9.2017 οι 7 επιταγές επανεκδόθηκαν από τις οποίες, οι 3 συνολικού ποσού €23.031,24 αποστάληκαν στις 2.10.2017 και αφορούν σε έξοδα του Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου 2014. Οι άλλες 4 επιταγές, οι οποίες αφορούν σε έξοδα του Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2014 δεν αποστάληκαν καθώς δεν έχει εγκριθεί ακόμη η πληρωμή από το λογιστήριο.

Σημειώνεται ότι δεν έχουν καταχωριστεί και δεν έχουν πληρωθεί οι δαπάνες που διενεργήθηκαν κατά το 2017.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 7(1)(ζ) του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(Ι)/2014) «οι ελέγχοντες λειτουργοί και/ή οι εξουσιοδοτούμενοι από αυτούς υπάλληλοι, μεταξύ άλλων αναπτύσσουν και εφαρμόζουν κατάλληλες δομές ώστε να εφαρμόζονται διαδικασίες ελέγχου που να διασφαλίζουν την ορθότητα και άμεση είσπραξη των εσόδων και την πληρωμή των δαπανών».

Σύσταση: Θα πρέπει να εφαρμοστούν κατάλληλες διαδικασίες ώστε τόσο οι καταχωρίσεις στο λογιστικό πρόγραμμα όσο και οι έλεγχοι να γίνονται έγκαιρα και να μην παρατηρούνται καθυστερήσεις στην είσπραξη των εσόδων και στην καταβολή των οφειλών του Οργανισμού.

Μετά τον εντοπισμό των πιο πάνω καθυστερήσεων από την Υπηρεσία μας, ο Οργανισμός έχει καταβάλει στο Υπουργείο Εξωτερικών ποσό €535.590 έναντι των πιο πάνω οφειλών.

16. Κλάδος τουριστικής πληροφόρησης – Γραφεία Πληροφοριών.

(α) Η ΥΕΕ του Οργανισμού διενήργησε, σε συνεργασία με το Τμήμα Προβολής, αιφνιδιαστικούς ελέγχους στα Γραφεία Πληροφοριών σε όλες τις επαρχίες με σκοπό, μεταξύ άλλων, τον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων και αδυναμιών στη λειτουργία τους.

Σύμφωνα με σχετικά Σημειώματα που υποβλήθηκαν στο ΔΣ του Οργανισμού από το Τμήμα Προβολής και την ΥΕΕ στις 27.10.2015 και 30.10.2015, αντίστοιχα, εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, προβλήματα στελέχωσης, οργάνωσης/λειτουργίας, ωραρίου, καθώς επίσης και προβλήματα στις κτιριακές εγκαταστάσεις.

Καθόσον αφορά στη γενική λειτουργία των Γραφείων Πληροφοριών, διαπιστώθηκε ότι τα προγράμματα εργασιών δεν αποστέλλονται έγκαιρα στην Κεντρική Υπηρεσία για έλεγχο. Επίσης, το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού το οποίο εργάζεται και απολαμβάνει τα δικαιώματα εξαήμερου προσωπικού (π.χ. άδειες), εργάζεται μόνο ένα Σάββατο τον μήνα, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στην ομαλή λειτουργία των εν λόγω Γραφείων.

Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 24.5.2016 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως εγκριθούν οι εισηγήσεις του Τμήματος Προβολής όπως καταγράφονται στο σημείωμα που υποβλήθηκε στο ΔΣ στις 27.10.2015 και, όπως προωθηθούν αλλαγές στα ωράρια των Γραφείων Πληροφοριών εκεί όπου χρήζουν τροποποίησης, έτσι που να επιτυγχάνεται καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού.

Συναφώς αναφέρεται ότι ορισμένες από τις εισηγήσεις του Τμήματος Προβολής αφορούσαν στις ακόλουθες:

- Ανάθεση σε εξωτερικό οίκο της εκπόνησης μελέτης αναφορικά με τη σωστή αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση των Γραφείων Πληροφοριών με στόχο την καλύτερη γεωγραφική κάλυψη και την καλύτερη προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Η μελέτη θα πρέπει, όπως σχετικά αναφέρεται, να λάβει υπόψη της τον διευρυμένο ρόλο του Κλάδου Πληροφόρησης, τις πρακτικές σε άλλες χώρες και την αυξημένη χρήση της τεχνολογίας.
- Να επανεξεταστούν, σε συνεργασία με το ΤΔΔΠ οι πρακτικές που ακολουθούνται στον Οργανισμό αναφορικά με το σύστημα βάρδιας.
- Να επανεξεταστεί το θέμα της πενθήμερης και εξαήμερης εργασίας, έτσι ώστε όλοι οι υπάλληλοι να εργάζονται με τις ίδιες συνθήκες. Επίσης να εξεταστεί κατά πόσο είναι νομικά επιτρεπτό να γίνουν όλοι οι υπάλληλοι πενθήμεροι, αλλά να μην είναι, σταθερή, η αργία το Σάββατο.

Αναφέρεται επίσης ότι η ΥΕΕ του Οργανισμού διενήργησε, μετά από αίτημα του Τμήματος Προβολής, έρευνα σχετικά με την επισκεψιμότητα των Γραφείων Πληροφοριών του Οργανισμού, την οποία υπέβαλε στις 20.10.2017 στον Αν. Γενικό Διευθυντή με εισήγηση όπως πραγματοποιηθεί υπηρεσιακή σύσκεψη των Τμημάτων Διοίκησης και Προβολής για συζήτηση των ευρημάτων.

Στη συγκεκριμένη έρευνα εντοπίστηκαν τα ακόλουθα:

- Όπως και στον προηγούμενο έλεγχο που διενεργήθηκε από την ΥΕΕ κατά το 2015, εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, προβλήματα στελέχωσης, λειτουργίας και ωραρίου των Γραφείων Πληροφοριών.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις το βιβλίο των επισκέψεων συμπληρωνόταν λανθασμένα.
- Κάποιοι υπάλληλοι στα Γραφεία Πληροφοριών εξακολουθούν να εργάζονται σε πενθήμερη και άλλοι σε εξαήμερη βάση.

Η ΥΕΕ εισηγήθηκε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- την μείωση ή αύξηση λειτουργιών σε συγκεκριμένα γραφεία (ανάλογα με την επισκεψιμότητα τουριστών),
- την πιστή τήρηση των ωραρίων σύμφωνα τις αναρτημένες πινακίδες του κάθε γραφείου,
- τη διαφοροποίηση του ωραρίου λειτουργίας,
- το κλείσιμο ορισμένων γραφείων κατά τη χειμερινή περίοδο,
- την λειτουργία γραφείων το Σάββατο ή κάθε Σάββατο,
- τη μελέτη μετακίνησης του Γραφείου στο αεροδρόμιο Λάρνακας και στη Λαϊκή Γειτονιά,
- να συγκεκριμενοποιηθεί και επεξηγηθεί με παραδείγματα ο τρόπος καταγραφής των επισκέψεων τουριστών και να αποσταλεί εκ νέου σχετική εγκύκλιος του Αν. Γενικού Διευθυντή,
- να αλλάξει το καθεστώς εργασίας στα Γραφεία Πληροφοριών ώστε να υπάρχει ομοιομορφία στον τρόπο λειτουργίας και να είναι ευέλικτο και να καλύπτει τις ανάγκες λειτουργίας για κάθε γραφείο. Το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Οργανισμού σε συνεργασία με το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Κράτους να ξεκαθαρίσει πως λειτουργεί το καθεστώς εξαήμερων λειτουργιών και τι ισχύει στην Δημόσια Υπηρεσία.

Σύσταση: Λήψη ενεργειών για εφαρμογή της απόφασης του ΔΣ ημερ. 24.5.2016 και μελέτη και λήψη αποφάσεων για εφαρμογή των εισηγήσεων της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου του Οργανισμού. Επίσης, σε συνεργασία με το ΤΔΔΠ της Δημοκρατίας να καθοριστεί το ωράριο και το καθεστώς εργοδότησης των λειτουργών με πενθήμερη και εξαήμερη εργασία, όπως π.χ., ο ελεύθερος χρόνος και ο τρόπος υπολογισμού του σε περιπτώσεις άδειας ανάπαυσης.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ενημέρωσε ότι το ΔΣ στις 13.2.2018 αποφάσισε να μελετήσει σχετικό σημείωμα που υποβλήθηκε από τον Αν. Γενικό Διευθυντή στην Επιτροπή Προσωπικού και ότι στις 11.1.2018 στάλθηκε σχετική επιστολή για όλα τα θέματα ωραρίου και αδειών στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού και αναμένεται απάντηση.

(β) Στον Οργανισμό, συνολικά σε όλες τις Επαρχίες κατά το 2016 λειτουργούσαν 13 Γραφεία Πληροφοριών και 5 Γραφεία Επιθεωρητών. Στις 12.12.2017 αποφασίστηκε ο τερματισμός της λειτουργίας τριών Γραφείων Πληροφοριών. Παρατηρήθηκε ότι, σύμφωνα με κατάσταση “General budget/commitment for Management –Balances” για την περίοδο 1.1.-31.12.2016 με ημερομηνία εκτύπωσης

4.10.2017, το συνολικό κόστος λειτουργίας των πιο πάνω Γραφείων, ανήλθε στα €234.478, ενώ το ποσό που κατανεμήθηκε στα πιο πάνω Γραφεία ήταν μόνο €49.686.

Σύσταση: Για σκοπούς ορθής πληροφόρησης και αξιολόγησης θα πρέπει να γίνεται κατανομή όλων των εξόδων στα αντίστοιχα Γραφεία.

17. Δημόσια διακυβέρνηση.

Η καλή διακυβέρνηση ενός Οργανισμού οδηγεί στη διαφάνεια, ακεραιότητα, λογοδοσία, αποτελεσματικότητα και συνοχή, τα οποία ενθαρρύνουν την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή του κοινού και επιτρέπουν στους Οργανισμούς να βελτιώνουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους. Συνεπώς, είναι σημαντική η λήψη μέτρων για την ενίσχυση των πιο πάνω, ώστε ο Οργανισμός να είναι σε θέση να επιτελέσει τον σκοπό του, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επιπλέον, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού (ΔΣ) έχουν ευθύνη να διασφαλίζουν ότι εκπληρώνονται οι σκοποί και οι στόχοι του και ότι αυτοί εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον.

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, δεν θεσμοθετεί τις αρχές ενός καθολικού κώδικα χρηστής δημόσιας διακυβέρνησης, ωστόσο ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) εξέδωσε, τον Δεκέμβριο του 2011, Κώδικα Δημόσιας Διακυβέρνησης, με βάση ανάλογο κώδικα ο οποίος εκδόθηκε από το Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA) του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι σχετικές αρχές του υπό αναφορά κώδικα συνοψίζονται πιο κάτω:

- Το ΔΣ διασφαλίζει ότι ο σκοπός του Οργανισμού και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα για τους πολίτες και τους χρήστες των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι σαφή και βεβαιώνεται ότι οι χρήστες λαμβάνουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες.
- Το ΔΣ βεβαιώνεται ότι οι φορολογούμενοι και οι χρήστες λαμβάνουν ανάλογης αξίας υπηρεσίες για το αντίτιμο που καταβάλλουν.
- Οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του ΔΣ καθορίζονται με σαφήνεια και το ΔΣ διασφαλίζει ότι αυτά επιτελούνται.
- Οι σχέσεις μεταξύ συμβούλων και του κοινού πρέπει να ρυθμίζονται με σαφήνεια.
- Το ΔΣ ορίζει τις αξίες, τις αρχές και τα πρότυπα του Οργανισμού και διασφαλίζει ότι αυτά εφαρμόζονται στην πράξη. Επιπλέον, το ΔΣ θέτει στρατηγικούς στόχους, διασφαλίζει την επάρκεια οικονομικών πόρων και ανθρώπινου δυναμικού και εξετάζει την απόδοση της διεύθυνσης.
- Η συμπεριφορά του κάθε συμβούλου αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση αποτελεσματικής διακυβέρνησης και το ΔΣ λαμβάνει αποφάσεις με τρόπο λεπτομερή, επιμελημένο και με διαφάνεια. Επίσης, υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ της διοίκησης και διεύθυνσης του Οργανισμού.
- Το ΔΣ έχει πρόσβαση σε υψηλού επιπέδου πληροφόρηση, συμβουλές και υποστήριξη και διασφαλίζει ότι εφαρμόζεται αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων.
- Οι σύμβουλοι έχουν τις δεξιότητες, τη γνώση και την εμπειρία που χρειάζεται για να εκτελούν με επάρκεια τα καθήκοντά τους.

- Οι δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων που κατέχουν ρόλους στη διακυβέρνηση τυγχάνουν ανάπτυξης και η απόδοσή τους αξιολογείται τόσο ξεχωριστά όσο και στο σύνολό της.
- Πρέπει να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ συνέχειας και ανανέωσης στη σύνθεση του ΔΣ.
- Όσον αφορά στη λογοδοσία του, το ΔΣ διακρίνει μεταξύ επίσημων και ανεπίσημων σχέσεων και υιοθετεί δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση στο διάλογο με το κοινό και στη λογοδοσία του προς αυτό.
- Το ΔΣ αναλαμβάνει δραστήρια και προγραμματισμένη προσέγγιση για την ευθύνη του έναντι του προσωπικού του Οργανισμού και συνεργάζεται αποτελεσματικά με θεσμικούς φορείς. Επιπλέον, το ΔΣ είναι υπεύθυνο για τις συνέπειες των πράξεων και παραλείψεών του, περιλαμβανομένης της αστικής ή άλλης ευθύνης των διοικητικών συμβούλων.

Σύμφωνα με τον υπό αναφορά Κώδικα, αυτός δεν αποσκοπεί στην αντικατάσταση ή υπέρβαση οποιασδήποτε νομοθεσίας, αλλά έχει εισηγητική μορφή για την καλύτερη άσκηση της δημόσιας διακυβέρνησης. Οι Οργανισμοί ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις πιο πάνω αρχές με τρόπο που αρμόζει στη δομή τους και είναι ανάλογος με το μέγεθός τους.

Σύσταση: Σύμφωνα με τον Κώδικα Δημόσιας Διακυβέρνησης του ΣΕΛΚ, το Συμβούλιο του Οργανισμού καλείται να αναφέρει δημόσια τον βαθμό στον οποίο ανταποκρίνεται στον Κώδικα και να εξηγήσει γιατί και πώς έχει προσαρμόσει οποιοσδήποτε από τις αρχές αυτές, ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στον τύπο και στο μέγεθος του Οργανισμού. Αυτό αποδίδεται με τη φράση «συμμορφώσου ή εξήγησε», ή «comply or explain». Με βάση το πιο πάνω και στο πλαίσιο της προώθησης των αρχών χρηστής διοίκησης και διαφάνειας, εισηγούμαστε όπως ο Οργανισμός προωθήσει την υιοθέτηση του Κώδικα Δημόσιας Διακυβέρνησης και των αρχών δημόσιας διακυβέρνησης και συμπεριλάβει, στην ετήσια έκθεσή του, αναφορά στον βαθμό υιοθέτησης των υπό αναφορά αρχών δημόσιας διακυβέρνησης, καθώς και επεξήγησης των περιπτώσεων που οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα δεν έχουν εφαρμοστεί αυτούσιες αλλά κατέστη αναγκαίο να προσαρμοστούν από τον Οργανισμό, πάντοτε όμως με σεβασμό στην υποχρέωση για συμμόρφωση με τις αρχές του Κώδικα. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί η επάρκεια της νομοθεσίας που διέπει τη σύσταση και λειτουργία του Οργανισμού σε θέματα διακυβέρνησης.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ενημέρωσε ότι η σύσταση μας λήφθηκε υπόψη και θα μελετηθεί.

18. Μελέτη για αναδιοργάνωση Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ) - Δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού.

Στα πλαίσια υλοποίησης του Μνημονίου Συναντίληψης που αφορά στη δέσμευση για την αξιολόγηση, εκσυγχρονισμό και αναδιοργάνωση του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ο Υφυπουργός παρά τω Προέδρω με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (αρ. 78.404 ημερ. 3.3.2015) ανέθεσε την ετοιμασία μελέτης για τον εκσυγχρονισμό και αναδιοργάνωση του ΥΕΕΒΤ στο National School of Government International (NSGI) της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου με υπολογιζόμενο κόστος €80.000. Για την εκπόνηση της μελέτης είχε εγκριθεί συγχρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Η τελική έκθεση των Άγγλων εμπειρογνομώνων παρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο 2015.

Η έκθεση παρουσίαζε 2 επιλογές για την αναδιοργάνωση και μεταμόρφωση του Οργανισμού. Και οι 2 επιλογές προϋποθέτουν την δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού και αναβαθμισμένο Τμήμα Ανάπτυξης Τουρισμού στο ΥΕΕΒΤ. Στην πρώτη επιλογή η ανάπτυξη του τουρισμού θα γίνεται από το ΥΕΕΒΤ και ο Οργανισμός θα ειδικεύεται στη διαφήμιση και προώθηση και στη δεύτερη επιλογή εισηγείται το κλείσιμο του Οργανισμού και μεταφορά της στρατηγικής, αναδιοργάνωσης και της ανάπτυξης σε ειδικό τμήμα στο ΥΕΕΒΤ με τη διαφήμιση και προώθηση να αναλαμβάνει ανεξάρτητη αρχή η οποία να αποτελείται και να χρηματοδοτείται από τον ιδιωτικό τομέα.

Σχετικά με την εισήγηση για δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού αναφέρεται ότι η Προεδρία έχει προωθήσει νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Υφυπουργού παρά τω Προέδρω σε θέματα Τουρισμού και Υφυπουργείου Τουρισμού Νόμος του 2016» στο οποίο περιγράφονται οι αρμοδιότητες και ο τρόπος λειτουργίας του Υφυπουργείου Τουρισμού.

Το νομοσχέδιο προβλέπει τη δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού το οποίο θα στελεχώνεται από το προσωπικό του Οργανισμού και από δημοσίους υπαλλήλους που αποσπώνται, μετακινούνται ή μετατίθενται σε αυτό, επιδιώκοντας την ενδυνάμωση του πλαισίου χάραξης και εφαρμογής της πολιτικής της Κυβέρνησης για τον τουρισμό (έναν από τους πλέον νευραλγικούς αναπτυξιακούς τομείς της κυπριακής οικονομίας). Απώτερος στόχος του νομοσχεδίου είναι η κάλυψη των κενών και αδυναμιών που παρουσιάζει το υφιστάμενο πλαίσιο διαμόρφωσης και εφαρμογής της πολιτικής για προώθηση, εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος. Ο Υφυπουργός θα αποτελεί τον πολιτικό προϊστάμενο και την αρμόδια αρχή του Υφυπουργείου.

Στις 29.11.2016 το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΟΤ συζήτησε την προτεινόμενη ίδρυση του Υφυπουργείου Τουρισμού και αποφάσισε όπως (α) επιβεβαιώσει την αρχική του σύμφωνη γνώμη με την πρόθεση της Κυβέρνησης για τη δημιουργία Υφυπουργείου Τουρισμού και (β) εισηγηθεί όπως προ της ίδρυσης του Υφυπουργείου προηγηθεί η μεταρρύθμιση στη Δημόσια Υπηρεσία ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία του Υφυπουργείου.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού, το θέμα τυγχάνει χειρισμού από τις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Ο Οργανισμός αναμένει τις τελικές αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων.

19. Εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού.

Η «Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ανάπτυξης» της Προεδρίας και το ΥΕΕΒΤ αποφάσισαν την εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού και κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού από το ΥΕΕΒΤ, το έργο της ετοιμασίας μελέτης για τη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού για την περίοδο 2017-2030, ανατέθηκε στις 13.1.2016 στην ισπανική εταιρεία «T.H.R. Asesores en Turismo Hoteleria y Recreation S.A.» με κόστος €397.000 πλέον ΦΠΑ.

Στη μελέτη γίνεται εισήγηση για δημιουργία 'Εθνικής Αρχής Τουρισμού' (National Tourism Authority). Σύμφωνα με τη μελέτη η Κύπρος χρειάζεται πρωτοποριακό, ανανεωμένο και μοντέρνο οργανισμό (innovative, fresh and modern organization). Σκοπός της μελέτης ήταν να τεθούν στρατηγικοί στόχοι και να γίνει μελέτη με εισηγήσεις για τουριστική ανάπτυξη.

Βασικός στόχος της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού, σύμφωνα με τη μελέτη, είναι η μετατροπή της Κύπρου σε ένα αειφόρο, ολόχρονο τουριστικό προορισμό ανώτερης ποιότητας που θα έχει τη δυνατότητα να προσελκύει πέραν των 4,8 εκ. ξένων και 1,36 ντόπιων τουριστών ετησίως. Παρά τους αριθμητικούς στόχους που θέτει η μελέτη, σκοπός των εισηγήσεων της είναι η προσέλκυση μεγαλύτερου ποσοστού τουριστών με ψηλή κατά κεφαλή δαπάνη και όχι η μεγιστοποίηση του ρυθμού αύξησης των τουριστών. Η μελέτη εισηγείται 7 υποστόχους και 22 πρωτοβουλίες για την επίτευξη τους.

Οι υποστόχοι που εισηγήθηκαν ήταν οι ακόλουθοι:

1. Δημιουργία εξαιρετικού χαρτοφυλακίου εμπειριών.
2. Αριστεία στον σχεδιασμό για ανάπτυξη.
3. Προσέλκυση επαρκούς αριθμού και κατάλληλων επενδυτών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).
4. Κατάκτηση περισσότερων και πιο αποδοτικών πελατών.
5. Δημιουργία οφέλους για την τοπική κοινωνία και το περιβάλλον.
6. Ανάπτυξη του ανταγωνιστικού πλαισίου “competitive diamond” για τον τομέα του τουρισμού και
7. Εφαρμογή έξυπνης διακυβέρνησης και πλαισίου διαχείρισης του τουριστικού τομέα.

Στις 3.10.2017 άρχισε δημόσια διαβούλευση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ΥΕΕΒΤ, Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης της Προεδρίας της Δημοκρατίας, ΚΟΤ και Hermes Airports) και των επηρεαζόμενων.

Η τελική μορφή της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού και το Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή της θα καθοριστούν μετά την ολοκλήρωση και ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, τη διενέργεια στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την εξέταση άλλων παραμέτρων.

20. Προσφορές.

Συνεδρία Επιτροπής Προσφορών αρ. 13/2017, ημερ. 16.5.2017 – Ακύρωση διαγωνισμού για την αγορά επισιτιστικών υπηρεσιών για την Ετήσια Σύνοδο των Υπουργών Εξωτερικών του ΣΤΕ στο Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία στις 19.5.2017 - Αρ. διαγωνισμού 20/2017.

Από τη μελέτη του σχετικού σημειώματος που μας είχε σταλεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Προσφορών (ΕΠ) του Οργανισμού για την πιο πάνω συνεδρία, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι παρόλο που η Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΑ) του Οργανισμού ανέφερε στην έκθεση της προς την ΕΠ ημερ. 10.5.2017, πως θα προχωρούσε σε εισήγηση για κατακύρωση του διαγωνισμού έναντι του ποσού των €24.600 πλέον ΦΠΑ, το Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΕ) απέστειλε επιστολή και ζήτησε όπως ο διαγωνισμός ακυρωθεί. Σύμφωνα με την επιστολή του ΥΕ, σε σύγκριση με διαγωνισμό που εξήγγειλε το ίδιο το ΥΕ για δείπνο στις 18.5.2017 με πανομοιότυπες απαιτήσεις, υποβλήθηκαν προσφορές με κόστος €55/άτομο – €70/άτομο, οι οποίες αντανακλούν τις ενδεικτικές και αντιπροσωπευτικές τιμές της αγοράς, ενώ στον πιο πάνω διαγωνισμό του Οργανισμού η προσφορά ανήλθε στα €100/άτομο, την οποία το ΥΕ θεώρησε αδικαιολόγητα ψηλή. Ενόψει των πιο πάνω, το ΥΕ ζήτησε από τον Οργανισμό όπως ακυρώσει άμεσα τον διαγωνισμό λόγω της ασυνήθιστα και

αδικαιολόγητα ψηλής προσφοράς και ανέφερε ότι το ΥΕ θα προχωρήσει το ίδιο σε επαναπροκήρυξη του πιο πάνω διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, η ΕΑ του Οργανισμού εισηγήθηκε την ακύρωση του διαγωνισμού, η οποία εγκρίθηκε από την ΕΠ του Οργανισμού. Παρατηρούμε ότι ο Οργανισμός σε περίπτωση που δεν παρενέβαινε το ΥΕ, θα προχωρούσε σε ανάθεση της σύμβασης σε πολύ ψηλή τιμή.

Σύσταση: Να δημιουργηθεί τράπεζα τιμών για παρόμοιας φύσης υπηρεσίες που παρέχονται από οικονομικούς φορείς προς τον Οργανισμό, η οποία να επικαιροποιείται τακτικά, ώστε να ελέγχεται/αξιολογείται η λογικότητα των προσφερόμενων τιμών.

Συνεδρία Επιτροπής Προσφορών αρ. 22/2015, ημερ. 15.9.2015 – Αξιολόγηση προσφορών για την κατασκευή, διακόσμηση και αποσυναρμολόγηση του περιπτέρου του Οργανισμού στην τουριστική έκθεση World Travel Market, Λονδίνο, 2-5.11.2015.

Όπως αναφέραμε στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας του 2015, η οικονομική προσφορά του χαμηλότερου έγκυρου οικονομικού φορέα ήταν κατά 41,4% ψηλότερη της εκτίμησης δαπάνης που είχε υπολογιστεί, ποσοστό που – κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας – ήταν εξωπραγματικό. Στην έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης (ΕΑ) των προσφορών σημειώθηκε μάλιστα το γεγονός ότι το ποσό εκτίμησης θεωρήθηκε εξ αρχής (κατά τη διάρκεια ετοιμασίας της προσφοράς) χαμηλό από Κύπριους και ξένους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι υπέβαλαν γραπτώς εισήγηση/αίτημα για αναθεώρησή του, με αποτέλεσμα η Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει στην απάλειψη της πρόνοιας «tenders exceeding the amount of €66.000, exclusive of VAT, will be rejected» από τα έγγραφα του διαγωνισμού. Δηλαδή το ύψος του ποσού της εκτίμησης δαπάνης επανεξετάστηκε και δεν κρίθηκε αναγκαία η αύξηση του, πέραν της πιο πάνω χαλάρωσης/τροποποίησης, με την οποία επιτράπηκε η αποδοχή προσφορών που θα το υπερέβαιναν. Όμως, όπως σημειώσαμε στην επιστολή μας, αυτό δεν συνεπαγόταν και την αποδοχή οποιουδήποτε ποσού, ακόμα και κατά 41,4% ψηλότερου. Ανεξάρτητα με τα πιο πάνω, παρατηρήσαμε ότι ορισμένοι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ενδεχομένως να μην προχώρησαν στην υποβολή προσφοράς, λόγω του χαμηλού ποσού εκτίμησης που είχε προϋπολογιστεί. Ενόψει των πιο πάνω παρακαλέσαμε όπως αυτά τεθούν ενώπιον του αρμοδίου οργάνου κατά την εξέταση του θέματος, ως οι απόψεις της Υπηρεσίας μας.

Η Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι με βάση τις επεξηγήσεις της ΕΑ, η εκτίμηση δαπάνης καθορίστηκε σε συνεργασία με τον Αρχιτέκτονα που ετοίμασε τα σχέδια του περιπτέρου, λαμβάνοντας υπόψη – μεταξύ άλλων – και το κόστος κατασκευής του κατά τα προηγούμενα 2 έτη. Επίσης, η ΕΑ σημείωσε ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περίπτωση της χρήσης συνοπτικών διαδικασιών για υπηρεσίες που παρέχονται στο εξωτερικό θα πρέπει, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, να ζητούνται προσφορές από τουλάχιστον 4 οικονομικούς φορείς και, στην πιο πάνω περίπτωση, λήφθηκαν 3 προσφορές, η άποψη της Επιτροπής ήταν ότι η εκτίμηση των €66.000 που περιλήφθηκε στα έγγραφα του διαγωνισμού δεν επηρέασε την ευρύτητα συμμετοχής στον διαγωνισμό και, οι τιμές που τελικά εξασφαλίστηκαν, ως αποτέλεσμα επαρκούς ανταγωνισμού, καθορίζουν από μόνες τους την εκτίμηση της σύμβασης, οπότε ο χαρακτηρισμός του ποσού της προσφοράς του οικονομικού φορέα με τη χαμηλότερη τιμή ως υψηλού, όχι όμως εξωπραγματικού, δικαιολογείται.

Ενόψει των πιο πάνω, η Επιτροπή Προσφορών του Οργανισμού αποφάσισε όπως εγκρίνει την υποβληθείσα έκθεση αξιολόγησης και αναθέσει τη σύμβαση στον οικονομικό φορέα που είχε υποβάλει τη χαμηλότερη τιμή, έναντι συνολικού ποσού €93.300 πλέον ΦΠΑ.

Η Υπηρεσία μας, παρά τις επεξηγήσεις που μας δόθηκαν, επανέλαβε τις επιφυλάξεις και τους προβληματισμούς της, όπως αναφέρθηκαν στην πιο πάνω επιστολή της και τόνισε ότι θεωρεί πως, με βάση το ποσό εκτίμησης δαπάνης του διαγωνισμού, το ποσό της επιτυχούσας προσφοράς είναι εξωπραγματικό.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μας πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι η παρατήρηση της Υπηρεσίας μας σημειώθηκε και θα λαμβάνεται υπόψη σε μελλοντικούς διαγωνισμούς.

Επίσης, ο Αν. Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού μας πληροφόρησε στις 17.8.2017 ότι οι εσωτερικοί κανονισμοί του Οργανισμού καθορίζουν ότι κανένας διαγωνισμός δεν προκηρύσσεται εάν δεν εκτιμηθεί/εγκριθεί, εκ των προτέρων, η αξία της σύμβασης, καθώς επίσης και οι λειτουργοί που έχουν την αρμοδιότητα να εκτιμήσουν την αξία της σύμβασης και να εγκρίνουν την εκτίμηση, οι οποίοι είναι είτε ο λειτουργός που ετοίμασε τα έγγραφα του διαγωνισμού και ο αρμόδιος Διευθυντής Τουρισμού για συμβάσεις μέχρι €100.000 πλέον ΦΠΑ, είτε ο Γενικός Διευθυντής για μεγαλύτερα ποσά. Μας πληροφόρησε επίσης ότι με την οδηγία αρ. 16 ημερ. 29.11.2016, έχει τροποποιηθεί το σχετικό έντυπο που συμπληρώνεται από όλους τους εμπλεκόμενους πριν την προκήρυξη ενός διαγωνισμού, στο οποίο εξακολουθεί να υφίσταται η πρόνοια για έγκριση της εκτίμησης της αξίας της σύμβασης.

Σύσταση: Το ύψος της εκτίμησης δαπάνης, το οποίο δημοσιοποιείται με τα έγγραφα ενός διαγωνισμού, αποτελεί ουσιώδες κριτήριο για τη λήψη απόφασης ως προς την κατακύρωση/ακύρωση ενός διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποφεύγεται η κατακύρωση διαγωνισμών στις περιπτώσεις που παρατηρείται σημαντική προς τα πάνω απόκλιση ανάμεσα στο ποσό της χαμηλότερης έγκυρης προσφοράς και το ποσό εκτίμησης δαπάνης.